

“כֹּה אָמַר ה' זְכַרְתִּי לְךָ חֶסֶד נְעוּרֶיךָ אֲהַבֵּת כְּלוּלֹתֶיךָ לְכַתֵּךְ אַחֲרַי בַּמִּדְבָּר בְּאַרְצָךְ לֹא זָרוּעָה” (מתוך הפטרה)

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: שְׁמוֹת

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 16:06

עֶרֶב שַׁבַּת יו' טַבַּת תַּשַּׁע"ד (20.12.13)

הַפְּטָרָה: “דְּבַרֵי יִרְמְיָהוּ” (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

“בְּנֵי צִיּוֹן”

“וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרִימָה” (א' א')

חז"ל אומרים, כי קריאת ספר תהילים היא סגולה לתיקון פגם הברית (=פגם המילה), ודבר זה רמוז בסופי התיבות של הפסוקים הבאים: “וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים” – סופי התיבות “תהלים”. וסופי התיבות של “בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרִימָה” מצטרפים ל“מילה”, ובנוסף: “מִצְרִימָה אֶת יַעֲקֹב אִישׁ וּבֵיתוֹ” – סופי תיבות “תשובה”, לומר לך שכל הרוצה לעשות תשובה על פגם הברית/המילה – יקרא תהילים.

וזאת, כפי שמביא גם ה"כסא הרחמים", האומר ש"תהלים" אותיות תיקון מילה – לומר, שסגולת קריאת תהילים היא תיקון לאות ברית קודש. (האותיות שנשארו יוצרות את המלה "ונקי", לרמז, שאם האדם יקרא תהלים, הוא יתקן את פגם המילה, ויהיה נקי מפגם זה). וצריך לדעת, שאברהם אבינו, עליו השלום, יושב בפתח גיהנום, ומי שעשה תיקון לברית, אין הוא מניחו להיכנס לגיהנום.

וגם אם הגיהנום אינה שולטת במי ששומר על בריתו, ועל-כך רמז הכתוב: "וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶסְרֶה נָא וְאֶרְאֶה אֶת הַמַּרְאֵה הַגָּדֹל הַזֶּה מִדּוּעַ לֹא יְבַעַר הַסֶּנֶה". הנה, "מדוע לא יבער הסנה", ראשי תיבות "מילה", לומר לך שמי ששומר על בריתו "לא יבער" – אם הגיהנום אינה שולטת בו. אשרי איש השומר על מילתו. שפן, לאחר פטירתו, מנוחתו בגן עדן, וזהו "מילה" ראשי תיבות: המנחיל מנוחה לעמו ישראל.

ומוסיף גם ה"כסא הרחמים" ואומר, שצריך האדם להיזהר בסעודה רביעית במוצאי שבת, שהיא כידוע כנגד דוד המלך, וכנגד פינחס, הוא אליהו, שקנא על הברית, וזהו "ברית" – ראשי תיבות יזהר בסעודה רביעית תמיד – שכן, היא תיקון לפגם הברית.

ועוד, צריך לדעת, ששמירת השבת שקולה כנגד כל המצוות והיא תיקון לפגם הברית, וזהו שכתוב "אֶת יַעֲקֹב אִישׁ", סופי תיבות "שבת". וצריך האדם בשבת להשלים פרשיותיו עם הציבור שנים מקרא ואחד תרגום, כפי שרמזה התורה בכתוב "וְאֵלֶּה שְׁמוֹת" – ראשי-תיבות: וְחַיֵּב אָדָם לְלַמּוֹד הַפְּרָשָׁה, שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תַּרְגוּם. ואם אין לו פנאי לקרוא חק לישראל, יכון בפסוק (שאומרים בסוף שירת הים בתפילת שחרית) "ה' ימלך לעולם ועד", ובתרגום לארמית "ה' מלכותיה קאים לעלם ולעלמי עלמיא". שזה גם תיקון לפגם הברית.

ויכון ביותר בתפילה כאשר הוא אומר: "וְיִקְרָא זֶה אֵל זֶה וְאָמַר: קְדוֹשׁ, קְדוֹשׁ, קְדוֹשׁ... וּמְקַבְּלִין דִּין מִן דִּין" (=מקבלים מצד זה לצד זה), מפני שהיצר הרע מוליד את אותן טיפות שיצאו ממנו לבטלה אל הסטרא אחרא (=צד הטומאה). ואנחנו צריכים לכוון להוציא את אותן טיפות בצד הטומאה, אל הקדושה, וזהו "ומקבלין דין מן דין" (=מקבלים מצד זה (=מצד הטומאה) ומעבירים לצד זה (=לצד הקדושה)).

וצריך לכוון בשם "חבו", שיוצא מראשי תיבות "חיל בלע וקאנו" – כדי שהטומאה תקיא ותפלוט את הטיפות השבויות בידה. וזהו שכתוב: "וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" – ראשי תיבות "שביו" – לומר לך, שצריך להוציא את הטיפות השבויות בידי הסטרא אחרא, ולהחזירן לקדושה. וצריך לדעת שכל הגלויות וחרבן בית המקדש הם בעון הברית, וזהו "שביו" – "שבט יהודה בדוחק ובצער". יהי רצון שנזכה לתקן את פגם הברית (=פגם המילה), שכן על ידי זה, נזכה לראות בקרוב בביאת גואל צדק, במהרה בימינו, אמן.

"וַיִּרְא מְלֶאךָם ה' אֱלֹהֵי בְּלַבַּת אֵשׁ" (ג' ב') (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

על הכתוב "וַיִּרְא מְלֶאךָם ה' אֱלֹהֵי בְּלַבַּת אֵשׁ", אומר המקובל האלקי רבי שמשון מאוסטרופאלי זצ"ל, בספרו הקדוש "ליקוטי שושנים", כי משה רבנו הוא גלגולם של הבל ושל שת. וגלגולים אלו נרמזים בשמו, שכן, "משה" ראשי-תיבות: משה שת הבל. ומוסיף ואומר רבי שמשון מאוסטרופאלי, שבשמו של משה יש את אחת של שת (האות ש), וכן יש במשה את אחת של הבל (האות ה). ואם כך נותרו משמות "שת הבל" אותיות "תבל".

וּכְדִי לְתַקֵּן אוֹתִיּוֹת אֵלּוּ שֶׁהֵן כְּאִמּוֹר אוֹתִיּוֹת "תְּבַל", הַתְּגָלָה ה' יִתְבַּרְךָ לְמִשְׁה בְּלַבַּת אֵשׁ – "לַבַּת" אוֹתִיּוֹת "תְּבַל".
וְעַל-יְדֵי כֶּךָ שְׁמִשָּׁה רִבְנּוּ הַתְּקַרְב אֶל לַבַּת הָאֵשׁ, תִּקַּן אֶת הָאוֹתִיּוֹת הַלְלוּ, וּבְכֶךָ נִשְׁלַם תִּיקוּנָם שֶׁל הֶבֶל וְשֵׁת.
וְהִנֵּה, הַגַּם שְׂדֵבְרִים אֵלּוּ הֵם לְמַעַלָּה מֵהַשְּׂגוּתֵינוּ, בְּכֹל זֹאת רְאוּי לְהַתְּבַנּוּן, מִדּוּעַ דּוֹקָא כָּאֵן, כְּשִׁמְתַּגְּלָה הַקַּב"ה
לְמִשְׁה "בְּלַבַּת (ה)אֵשׁ", זָכָה מִשְׁה רִבְנּוּ לְהַשְׁלִים אֶת הַתִּיקוּן שֶׁל הֶבֶל וְשֵׁת?
נִקְדִים אֶת הַמְּבוֹאֵר בְּתִיקוּנֵי הַזֶּהָר (תִּיקוּן סט', קב'), שֶׁהֶבֶל נִעְנַשׁ וְהַתְּחִיב מִיָּתָהּ, כְּאִשֶּׁר הִצִּיץ בְּשִׁכְיָנָהּ, כְּאִשֶּׁר יָרַד ה'
בְּאֵשׁ, כְּדִי לְקַבֵּל אֶת קָרְבָּנוֹ. וְלִכֵּן לֹא זָכָה הֶבֶל שֶׁה' יִתְבַּרְךָ יִשְׁמֹר עָלָיו, כְּאִשֶּׁר קָם עָלָיו קִיָּן אַחִיו וְהָרְגוֹ.
וְכֵן גַּם הָאֵר"י זצ"ל כּוֹתֵב בְּלִיקוּטֵי הַש"ס (דף כב'): "...הֶבֶל הִצִּיץ בְּשִׁכְיָנָהּ, וְלִכֵּן נִתְחַיֵּב מִיָּתָהּ, וְלִסְיָבָה זֶה הָרְגוֹ
קִיָּן. דָּאֵם לֹא כֵן, הִיָּה הַקַּב"ה מְשִׁמְרוֹ... וּבִזְכוּת 'וַיִּסְתֵּר מִשְׁה פָּנָיו' זָכָה לְ- 'וַתִּמּוֹנֵת ה' יִבִּיט'... (וְכֵן, מֵאַחֵר)
(ו) הוּא (=מִשְׁה) גִּלְגוּל (שֶׁל) הֶבֶל, אֲשֶׁר פָּגַם בְּרֵאִיָּה וְהִצִּיץ בְּשִׁכְיָנָהּ... לִכֵּן תִּקַּן הוּא (אֶת הַדְּבָר) בְּהַסְתַּרְת פָּנָיִם
בְּסִנְיָהּ...".

וּמַעַתָּה מְבוֹאֵר הַיָּטֵב, לְמַה דּוֹקָא כָּאֵן, בְּמַרְאֵה שְׁנַתְּגָלָה הַקַּב"ה אֶל מִשְׁה "בְּלַבַּת (ה)אֵשׁ" מִתּוֹךְ הַסִּנְיָה, זָכָה מִשְׁה
רִבְנּוּ לְתַקֵּן אֶת נִשְׁמַת הֶבֶל (שְׁנַתְּגָלָה בְּשֵׁת, וְאַחֵר-כֶּךָ בְּמִשְׁה). שְׂכּוֹן, כָּאֵן, בְּגִילּוּי הַגְּדוּל שְׁנַתְּגָלָה אֵלָיו הַקַּב"ה
בְּסִנְיָהּ, מִשְׁה הַסְתִּיר אֶת פָּנָיו, וְלֹא הִבִּיט, כְּמוֹ שְׂכָתוּב: "וַיִּסְתֵּר מִשְׁה פָּנָיו, כִּי יִרְא מֵהַבִּיט אֶל הָאֱלֹהִים" – וּבְכֶךָ
תִּקַּן מַה שְׂפָגַם הֶבֶל, כְּשֶׁהִצִּיץ בְּשִׁכְיָנָהּ, כְּשִׁיָּרַד ה' בְּאֵשׁ כְּדִי לְקַבֵּל אֶת קָרְבָּנוֹ.
וְאַלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים" – סוֹפֵי תִיבוֹת "תְּהִלִּים"

שְׁמֵי רִינָה (שֵׁם בְּדוּי), וְאֵנִי מִתְגַּוְרֶרֶת בְּגוֹשׁ עֲצִיּוֹן. לְפָנַי מְסַפֵּר חוֹדְשִׁים, נִסְעֵתִי בְּרִכְבִּי לְכִיוּן הַבַּיִת, בְּשַׁעַה
שֶׁהַכְּבִישׁ הָיָה עָמוּס. לְאַחֵר דְּקוֹת אַחַדוֹת נִיתֵן הָיָה לְהַבְחִין שֶׁהַסִּיבָה לְעוֹמְס נִבְעָה כְּתוּצָאָה מִתְּאוּנַת דְּרָכִים, וְכֹל
הַמְּכוֹנִיּוֹת עוֹמְדוֹת בְּמָקוֹם. מִתּוֹךְ סְקָרְנוֹת הַצְּצָתִי לְרֵאוֹת מַה קָרָה, וְנִחַרְדְּתִי לְרֵאוֹת כִּי רִכְבִּי מְעוֹךְ חוֹסֵם אֶת
הַכְּבִישׁ, וְגוֹפָה מוֹטְלָת עַל הַכְּבִישׁ, מְכוּסָה בְּסִדִּין. לֶךְ תִּדְעַ מִיְהוּ הַהֵרוּג הָאוֹמְלָל, חֲשַׁבְתִּי לְעֲצָמֵי, הָאֵם זֶה רִוֵּךְ אוֹ
נִשׁוּי? בְּעַל מִשְׁפָּחָה אוֹ אָדָם בּוֹדֵד? גָּבֵר אוֹ אִשָּׁה? מִי הוֹלְכִים לְהִיּוֹת יְתוּמִים, אוֹ אוֹלֵי הוֹרִים שְׂכוּלִים, וְעַדִּין לֹא
יּוֹדְעִים אֶת זֶה? יִרְדְּתִי מְרַכְבִּי, הוֹצֵאתִי סֵפֶר תְּהִלִּים, וְקָרָאתִי בְּכוֹנָה עֲנֻקִית לְבוֹרָא עוֹלָם, שִׁירְחָם עַל מִי שְׂמוֹטְל
שָׁם. הַתְּפַלְלֵתִי עִם דְּמָעוֹת וְכוֹנָה גְּדוּלָה.

לְאַחֵר זְמַן-מַה הַשְׁתַּחֲרַר הַפִּקֵּק. נִכְנַסְתִּי לְרִכְבִּי, וְדַהַרְתִּי בְּלֵב דוֹאֵב הַבַּיִתָּהּ, כְּשֶׁהַמַּרְאֵה הַקָּשָׁה עַדִּין צָף בּוֹכְרוֹנֵי.
לְאַחֵר כְּשִׁבּוּעִים, אֵנִי יוֹשֶׁבֶת בְּבֵיתִי, וְלִפְתָּע מְצַלְצֵל הַטְּלָפוֹן. מִעֲבָרוֹ הַשְּׁנִי שֶׁל הַקוֹ נִשְׁמַע קוֹלָהּ שֶׁל בַּחֲוָרָה בְּלִתִּי
מוֹפְרָת. "הָאֵם אֵת הָיִית זֶה שֶׁעֲצָרָה בְּיוֹם שְׁלִישִׁי לְפָנַי שְׂבוּעִים לְצַד הַדְּרָךְ וְקָרָאת תְּהִלִּים?" – שְׁאֵלָה הַצְּעִירָה.
"אֲכֵן כֵּן" – הַשְּׂבֵתִי, כְּשֶׁאֵנִי תְּמַהָּה לְפִשֶׁר הַשְּׁאֵלָה. הַצְּעִירָה הַמְּשִׁיכָה בְּקוֹל חֲנוּק מְדַמְעוֹת: "תִּשְׁמָעֵי, אֵנִי הַבַּחֲוָרָה
שֶׁהִיָּתָה מוֹטְלָת עַל הַכְּבִישׁ...! כֹּלָם הָיוּ בְּטוֹחִים שְׂאֵנִי מִתָּה, וְלִכֵּן כִּסּוֹ אוֹתִי בְּסִדִּין, וְחִפּוֹ לְאַמְבוּלָנְס. שְׂכַבְתִּי שָׁם,
וְעִבְרְתִי מַה שְׁנִקְרָא 'מוֹת קְלִינֵי'. נִשְׁמַתִּי כְּאִילוֹ פְּרָחָה מְגוּפִי, וְהַתְּחַלְתִּי לְרֵאוֹת אֶת כֹּל הַנִּעְשָׂה בְּמַבְט-עַל. רְאִיתִי
אֶת מְכוֹנֵי הַמְּעוֹכָה, אֶת הָאֲנָשִׁים הַמְּתְרוֹצְצִים מְסֻבִּים, אֶת טוֹר הַמְּכוֹנִיּוֹת הָאֲרוּךְ. אֲפִילוֹ אֶת גּוֹפֵי הַמְּכוּסָה
בְּסִדִּין, רְאִיתִי שׁוֹכֵב לוֹ שָׁם עַל הַכְּבִישׁ.

בְּרַגְעִים שְׂאֵת קָרָאת תְּהִלִּים, כֹּל הָאוֹתִיּוֹת מֵהַסֵּפֶר עָפוּ לִי סְבִיב הַעֵינָיִם, עֲרַפְלוֹ אוֹתִי, וְכִאִילוֹ מְשָׁכוּ אוֹתִי לְמִטָּה.
בְּאוֹתוֹ רָגַע הַגִּיעַ אֲמְבוּלָנְס שֶׁל "מְגַן דוֹד אָדוּם", וְאֲנִשְׁיו הַחֲלִיטוֹ לְנִסּוֹת לִתֵּת לִי סִיכּוּי נּוֹסֶף. הֵם טְפְלוּ בִּי שׁוֹב
וְשׁוֹב, וְנִסּוּ לְהַנְשִׁים אוֹתִי וְלַעֲסוֹת אֶת לְבִי, כֶּךָ שִׁיחַל לְפָעוּם מִחֲדָשׁ. בְּמִשְׁךְ כֹּל אוֹתוֹ הַזְּמַן אֵנִי חֲשָׂה כִּי צַד אוֹתִיּוֹת
הַתְּהִלִּים עוֹטְפוֹת אוֹתִי בְּאוֹר נְעִים, וּמְשִׁיבוֹת אֶת רוּחִי בַּחֲוָרָה אֶל הַגּוֹף. בְּזְכוּת קְרִיאַת הַתְּהִלִּים שְׁלֶךְ הַצְּלָת אֶת
חַיִּי, וְעַכְשִׁיו אֵנִי מִתְקַשֶּׁרֶת לְהַגִּיד לֶךְ תּוֹדָה!" הַמְּלִים נִעְתְּקוּ מִפִּי. הָיִיתִי בְּהֶלֶם. לֹא דְמִיתִי בְּנַפְשִׁי עַד כְּמַה מְגִיעַ
כוֹחָה שֶׁל הַתְּפִילָה וְשֶׁל קְרִיאַת הַתְּהִלִּים שְׁלִי, וְגַם עַדִּין לֹא הִכְנַתִּי מִנְּיָן אוֹתָהּ בַּחֲוָרָה אֲלִמוּנִית יוֹדְעַת מִי אֵנִי...

מִסְתַּבֵּר שֶׁהַצְּעִירָה הִיָּתָה בַּחֲוָרָה חִילוּנִית לְחִלוּטִין. לְאַחֵר הָאֲרוּעַ הַמְּרַגֵּשׁ הַזֶּה הָיָה חֲזָרָה בְּתִשׁוּבָה, וּמֵאֵז הָיָה לֹא
מִפְּסִיקָה לְהַמְלִיץ לְכֹלָם לְקַרְוֹא תְּהִלִּים, וְכַמוֹכֵן, לְקַרְוֹא בְּעֲצָמָה. הָיָה נִסְתָּה לְבָרֵךְ וְשְׂאֵלָה הַרְּבָה מְכָרִים, אִם הֵם
הָיוּ בְּמָקוֹם הַתְּאוּנָה, וְאִם רְאוּ מִי קָרָא שֵׁם תְּהִלִּים, וְכֶךָ הַגִּיעָה אֵיכְשֶׁהוּ לְשֵׁם שְׁלִי, וּמִכָּאֵן הַדְּרָךְ לְבִירוֹר פְּרִטֵי
הַנוֹסְפִים וּמְסַפֵּר הַטְּלָפוֹן שְׁלִי הִיָּתָה קְצָרָה. אֵנִי בְּכֹל אוֹפֵן נוֹשֵׂאת אֶת הַמְּסַר הַמְּרַגֵּשׁ וְהַחֲשׁוֹב הַזֶּה. לֶךְ תִּדְעַ
אֶת מִי מְצִילִים הַפְּרָקִים הַלְלוּ. בּוֹאוּ וְנִקְרָא כְּלָנוּ תְּהִלִּים, חֲמֵשׁ דְּקוֹת בְּיוֹם. הַבוֹרָא יוֹשֵׁב לְמַעַלָּה, מְחַפֵּה לָנוּ,
הַיְלָדִים שְׁלוֹ, שְׂנַבְקֵשׁ מִמֵּנוּ יִתְבַּרְךָ כֹּל מַה שְׂחַסֵּר לָנוּ. וְהוּא, הָאֵב הַרְּחוּם וְהַחֲנוּן, תְּמִיד מוֹכֵן לִתֵּת, וּבְעֵיקָר
לְסִלּוֹת... (סִיפּוֹר אֲמִיתִי). שְׂבֵת שְׁלוֹם לְכֹל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשְׁמֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

“כֹּה אָמַר ה' זְכַרְתִּי לְךָ חֶסֶד נְעוּרֶיךָ אֲהַבֵּת כָּל־לִילְתֶיךָ לְכַתֵּךְ אַחֲרַי בַּמִּדְבָּר בְּאַרְץ לֹא זְרוּעָה” (מתוך הפטרה)

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: שְׁמוֹת

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 16:06

עֶרֶב שַׁבַּת יו" טַבַּת תּשׁע"ד (20.12.13)

הַפְּטָרָה: “דְּבַרִי יִרְמִיָּהוּ” (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

“בְּנֵי צִיּוֹן”

“כֹּה תֹאמַר לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל, אֲהִיָּה שְׁלַחְנִי אֵלֵיכֶם” (ג' יד')

בספר “מְרַגְנִיתָא דְרַב” מובא באור נפלא מהמקובל האלקי רבי שמשון אוסטרופאלי זיע"א, שהזמן ששהו בני ישראל במצרים היה דוקא רד"ו (210) שנים, מחמת חטא מכירת יוסף. וזאת, כיון שבגלל מכירת יוסף פגמו השבטים בשם “אהיה” (אחד משמותיו של הקב"ה). והנה ידוע שבמכירה השתתפו תשעה אחים (מלבד ראובן ובנימין), ואולם היות וצרפו הם גם את השכינה הקדושה למספר עשר (=למנין), כדי להטיל חרם על מי שיגלה ליעקב על מכירת יוסף) – פגמו השבטים עשר פעמים בשם “אהיה” (=21), ולכן היו במצרים דוקא רד"ו (210) שנים, שהם עשר פעמים שם “אהיה”, כדי לכפר על חטא מכירת יוסף.

ומוסיף ואומר המקובל האלקי רבי שמשון אוסטרופאלי, שמשוה רבנו חשב שעל-ידי מכירת יוסף פגמו השבטים דוקא בשם “יְהוָה”, שהוא בגימטריה 26. ואם כך, הם צריכים להיות במצרים 26 כפול 10, שהם ר"ס (=260) שנים. ולכן, כאשר שלח הקב"ה את משה, כדי להוציא את ישראל ממצרים, אחרי רד"ו (210) שנים, התפלא על-כך משה: שהרי פגמו השבטים בעשר פעמים שם “יְהוָה”, שהם ר"ס (260) שנים, ועדין לא הגיע הזמן שיצאו ממצרים. וזהו שכתוב (שמות ג, ד'): “וַיֵּרָא ה' כִּי סָר (מִשָּׁה) לְרְאוּת” – ראה ה' יתברך שמשוה חושב שישאל צריכים להיות במצרים ס"ד (260) שנים, משום שפגמו עשר פעמים בשם “יְהוָה”.

ולכן משה אומר להקב"ה, איך אני יכול לבוא לבני ישראל ולומר להם שהגיע זמן הגאולה? הרי הם ישאלוני לשמו של הקב"ה, ובהכרח אענה להם ששמו “יְהוָה”, ואם כך הם יוכיחו לי שעדין לא הגיע זמן הגאולה, שהרי במכירת יוסף פגמו השבטים עשר פעמים בשם “יְהוָה” (=26), שהם ס"ד (=260) שנים, ועדין נשארו עוד חמישים שנים של שיעבוד.

על כן אמר ה' למשה (שם, פסוק יד'): “כֹּה תֹאמַר לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל: אֲהִיָּה שְׁלַחְנִי אֵלֵיכֶם” – והכונה היא, ששמי הוא גם שם “אהיה”, ורק בשם זה פגמו השבטים במכירת יוסף. ואם כך, צריכים בני ישראל לתקן רק עשר פעמים את שם “אהיה” (=21), שהם רד"ו (210) שנים, וכבר נשלמה גלות מצרים, והגיע זמן גאולתם. (על פי “אורה של תורה” להרה"ק פינחס פרידמן)

“וְהִיָּה כִּי תִקְרָאנָה מְלַחְמָה וְנוֹסֵף גַּם הוּא עַל שְׁנֵאֵינוּ וְנִלְחַם בָּנוּ”

אומרים המפרשים, שפסוק זה רומז על דברי חז"ל, שאומרים, שהשטן מקטרג על האדם בשעת סכנה (ירושלמי שבת ב, ה). שכן, “כי תקראנה מלחמה” – בשעת סכנה, אז השטן “...נוסף גם הוא על שנאינו” – מצטרף גם הוא לכל שנאינו (=אלו אותם משחיתים שבראנו בְּחַטְאֵינוּ), “ונלחם בנו” – וביחד איתם מקטרג עלינו. לכן צריכים אנו להיזהר מאד, שלא להיכנס למקום סכנה, כמו שאמרו חז"ל (קיצור שולחן ערוך סימן לג, סעיף ז): “יזהר (האדם) מכל (ה)דברים המביאים לידי סכנה, כי סכנתא חמירא מאיסורא (=סכנה חמורה מאיסור)... ולכן אסור לילך בכל מקום (שיש בו) סכנה, כגון: תחת קיר נטוי, ועל גשר רעוע, ולא יצא יחידי בלילה, ולא ישן יחידי בתדר בלילה”. כל זאת, כדי לא לתת לשטן שום עילה לקטרג עלינו חס וחלילה.

ועוד בענין המלחמה כנגד השטן, הוא היצר הרע, אומרים חז"ל: בכל מצות התורה יש שתי משמעויות: אזהרה והבטחה. ניקח לדוגמא את הציווי (דברים כג, י) “ונשמרת מכל דבר רע”, ודרשו על זה חז"ל: “שלא יהרהר אדם ביום, (ו)יבוא לידי טומאה (=קרי) בלילה”. אולם, באזהרה זו לאדם, שישמור על מחשבותיו, יש כאן גם הבטחה – התורה מבטיחה שאם תרצה ותבחר בכך, אז “ונשמרת מכל דבר רע” – תשמר משמים מכל דבר רע, ולא תבוא לידי הרהור רע. וזהו הסיוע שהקב"ה נותן לאיש ישראל בתמידות, כדי שיוכל להתגבר על יצרו, בבחינת “בראתי יצר רע, בראתי לו תורה תבלין (=כפתרופה)”.

ולפי זה מבוארים דברי ה"נעם אלימלך", שכתב ב"צעטיל קטן": "מיד כשיבוא (לאדם) מחשבה רעה מניאוף, יאמר כמה פעמים (את הפסוק) "ונשמרת מכל דבר רע"... (או) כשיבוא (מקרה העבירה) חס וחלילה לידו... (פגון) הסתכלות רעה (אשה בלבוש לא צנוע)... יאמר מיד (את) הפסוק (במדבר טו, לט): "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם". כיון שעל-ידי אמירת המצוה, כפי שהיא כתובה בתורה הקדושה, מתעוררת ההבטחה שיש בפסוק זה, ואז יוכל האדם לקבל עזרת שמים בשמירת אותה מצוה.

וזהו שאומר דוד המלך (תהילים סב, יב-יג): "אחת דבר אלקים, שתים זו שמעתי, פי עז לאלהים, ולך אדני חסד, כי אתה תשלם לאיש כמעשהו". "אחת דבר אלקים" – כשהקב"ה נתן את מצות התורה לישראל, הוא דבר רק דיבור אחד, אולם "שתים זו שמעתי" – באמת יש שתי משמעויות בכל מצוה: אזהרה והבטחה. "פי עז לאלהים" – זהו הכח והעז שהקב"ה נותן לבני ישראל כדי שיוכלו להתגבר על היצר הרע, ולקיים את מצות ה' יתברך, "ולך אדני חסד" – חסד גדול עושה הקב"ה עמנו, בכך ש"כי אתה תשלם לאיש כמעשהו" – הוא יתברך משלם לאדם "כמעשהו" – כאילו האדם עשה את כל המצוה לבדו, וללא סיוע משמים.

"ושאלה אשה משכנתה... כלי כסף וכלי זהב ושמלת ושמתם על בניכם ועל בנותיכם ונצלתם את מצריים"

על הכתוב, "ושאלה אשה משכנתה ומגרת ביתה כלי כסף וכלי זהב ושמלת ושמתם על בניכם ועל בנותיכם ונצלתם את מצריים", אמר כ"ק מרן אדמו"ר מויוניץ שליט"א בדרך צחות: "ושאלה" משמעו גם דרישה/בקשה. על-פן "ושאלה אשה" – האשה רוב זמנה דורשת ומבקשת. ומה היא מבקשת? על מה שראתה "משכנתה ומגרת ביתה", שפן שם אצל השכנה היא ראתה "כלי כסף וכלי זהב". איזה תכשיטים יפים קנתה השכנה! איזה כלי כסף יש לה בארון! וגם "שמלת" – שראתה אצל השכנה בגדים חדשים ושמלות מהאופנה החדשה...

על פן מזהירה אותנו התורה "ושמתם על בניכם...". – שימו לב על בניכם, השקיעו את כל מוחכם "על בניכם ועל בנותיכם". דהינו, שראשכם יהיה נתון רק לחינוך בניכם ובנותיכם, כדי שיגדלו דורות ישרים, דורות מאירים. ועל-ידי כך "ונצלתם את מצריים" – כאשר ראשיכם יהיה נתון אך ורק לחינוך ילדיכם – "ונצלתם", לשון הצלה (=תנצלו) מ"מצריים" – הוא יצר הרע, המסית והמדיח (מצריים) אותיות יצר מסית מדיח). ליום ההילולא של הרמב"ם וצוק"ל, שנפטר ב-כ' טבת, תנצב"ה.

התפקידים הרבים והמגוונים שמלא הרמב"ם בחייו מותירים כל מתודע אליהם פעור-פה: הוא היה רופא מלכותי וכללי, משורר, מדינאי, מחבר ספרים, פוסק, מנהיג ופילוסוף. והעובדה ששלט בשטחים כה רבים מפתיעה עוד יותר לאור הנסיבות, בהן לא חסרו לו שונאים ומקנאים. הללו נסו פעמים רבות להתנגש בחייו, וכמעט שהצליחו. אך תמיד ברגע האחרון, הודות לחסדי שמים ולחוכמתו הגדולה, נצל הרמב"ם ממות.

מסופר, שפעם עמיתו הרופאים המצרים, שרחשו לו שנאה וקנאה, ונסו בכל דרך להבאיש את ריחו בעיני המלך, הציעו למלך כי תתקים תחרות ביניהם לבין הרמב"ם: שני הצדדים יכינו מרקחת סמים, אשר יש בכוחה להרוג אדם. והיה אם אחד מהצדדים יביא עמו גם מרקחת חיים, שתבטל את השפעת הסם, הרי הוא המנצח בתחרות. הרמב"ם הסכים, וכשיצא מאת פני המלך, הוסיפו הרופאים המצרים וטענו, כי על הרמב"ם לשתות ראשון את הסם אשר הם יכינו (כאשר מזימתם השטנית היתה להרוג את הרמב"ם במקום בסם מות חזק במיוחד). כאשר שב הרב לביתו, וספר לתלמידיו הנאמנים על המזימה, חרדה אחזה בהם. אך הוא אמר שפבר מצא עצה, ובעזרת הבורא ינצל. הוא בקש להכין שתי מרקחות, על-פי רשימות מפורטות שיתן להם. מרקחת אחת ישתה בטרם צאתו לארמון, ולאחר שישתה את הסם, יתנו לו את המרקחת השניה, שתפקידה לבטל לחלוטין את הרעל, ולחזק את כוחותיו. עד מהרה נפוצה השמועה ברחוב היהודי על מזימת הצוררים. מיד גדשו מתפללים רבים את בתי הפנסיות, ונשאו תפילה לשלום הרב הנערץ. ביום המיועד הופיע הרמב"ם בארמון המלך, ונוכח זוגות עינים מתנכלות, נגש ושתה את כוס הרעל... סחרחורת עזה תקפה אותו. הוא יצא ומהר לביתו, שם השקוהו תלמידיו המסורים במרקחת השניה, שהכינו לפי הוראותיו. ואכן היא בטלה כליל את השפעת הרעל, ותוך זמן קצר שב הרב לאיתנו. או אז חזר לארמון, ובקש כי יקוים החלק השני בתחרות, וכי שונאיו ישתו את הרעל שהוא הכיין!!! הללו נסו להתחמק מכך בכל דרך, אך המלך אלצם לקיים את חלקם בתחרות. הם שתו את הסם אשר הכין הרב"ם, ובו במקום נפחו את נפשם הטמאה. כך נתקר עוד יותר כבודו של הרב הצדיק, הרמב"ם, בעיני המלך.

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

“כֹּה אָמַר ה' זְכַרְתִּי לְךָ חֶסֶד נְעוּרֶיךָ אֲהַבֵּת כְּלוּלֹתֶיךָ לְכַתֵּךְ אַחֲרַי בַּמִּדְבָּר בְּאַרְצָךְ לֹא זְרוּעָה” (מתוך הפטרה)

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: שְׁמוֹת

עֵרַב שַׁבַּת יוֹ' טַבַּת תַּשְׁע"ד (20.12.13)

הַפְּטָרָה: "דְּבַרֵי יְרֵמְיָהוּ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

“בְּנֵי צִיּוֹן”

“וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרִימָה אֶת יַעֲקֹב אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ” – “אֶת יַעֲקֹב אִישׁ” , סוֹפֵי תִיבוֹת “שַׁבַּת”.

עַל הַטַּעַם שְׁאֵנוּ אוֹמְרִים בְּלִיל שַׁבַּת קֹדֶשׁ “שְׁלוֹם עֲלֵיכֶם מִלְּאֲכֵי הַשָּׁרֵת, מִלְּאֲכֵי עֲלִיּוֹן...”, מְצִינּוּ בְּ”תַפְאֶרֶת שְׁלֹמֹה” (בַּמִּדְבָּר, “תַּפְקְדוֹ אֲתֶם”) תַּרְוִץ נִפְלָא: הַמִּלְאָכִים שְׁלֵנוּ, שֶׁנִּבְרָאוּ עַל-יְדֵי הַמְצוֹת וְהַמַּעֲשִׂים הַטּוֹבִים שֶׁעָשִׂינוּ בְּמִשְׁךְ יְמֵי הַשְּׁבוּעַ. עֵתָהּ בְּשַׁבַּת, יֵשׁ לָהֶם עֲלִיָּה וְתִיקוֹן. וְלָכֵן, בְּכַנְיַסַּת הַשַּׁבַּת אָנוּ מְקַבְּלִים אֶת פְּנִיָּהֶם בְּבִרְכַּת “שְׁלוֹם עֲלֵיכֶם”. אוֹלָם, כְּאֲשֶׁר אָנוּ אוֹמְרִים לָהֶם “צֵאתְכֶם לְשְׁלוֹם”, הִנֵּה, הֵם עוֹלִים לְמַעְלָה לְעוֹלְמוֹת הָעֲלִיּוֹנִים, כְּדֵי לְסַגֵּר עֲלֵינוּ לְטוֹבָה וּלְבִרְכָּה.

וּכְפִי דְבַרְיוֹ הַקְּדוּשִׁים שֶׁל הַ”תַּפְאֶרֶת שְׁלֹמֹה”: “מִפֶּל מְצוּהָ וּמְצוּהָ שֶׁהָאָדָם עוֹשֶׂה בְּשְׁלִימוֹת גִּבְרָא מְמַנָּה מִלְּאָךְ... וְכָל יְמֵי הַשְּׁבוּעַ עוֹמְדִים (הַמִּלְאָכִים) כְּגוֹף בְּלֹא נִשְׁמָה, וּמְצַפִּים עַל יוֹם הַשַּׁבַּת קֹדֶשׁ, שִׁיְהִיָּה לָהֶם עֲלִיָּה לְעוֹלְמוֹת הָעֲלִיּוֹנִים. וְזֶה שְׁאֵנוּ אוֹמְרִים בְּלִיל שַׁבַּת ‘שְׁלוֹם עֲלֵיכֶם’ וְכוּ’, הֵם הַמִּלְאָכִים שֶׁנִּבְרָאוּ מִהַמַּעֲשִׂים (הַטּוֹבִים שְׁלֵנוּ), (שֶׁנַּעֲשׂוּ בְּמִשְׁךְ) כָּל יְמֵי הַשְּׁבוּעַ. וְאַחַר-כֵּךְ אוֹמְרִים ‘צֵאתְכֶם לְשְׁלוֹם’, כִּי אִזּוֹ יֵשׁ לָהֶם עֲלִיָּה לְעוֹלְמוֹת הָעֲלִיּוֹנִים, לְמַכּוֹנֵם הָרְאוּ”.

וְרְאוּי לְהוֹסִיף אֶת מֵאֲמַר הַזֶּה הַקְּדוּשׁ (תִּיקוּנֵי הַזֶּהר י', כה): “אוֹרִיתָא בְּלֹא דְחִילוֹ וְרַחֲמֵי לֹא פְּרַחַת לְעִילָא” (=תוֹרָה לְלֹא דְחִילוֹ (=יְרָאָה) וְרַחֲמֵי (=אֲהַבָּה) לֹא עוֹלָה לְמַעְלָה לְפָנֵי ה'). וְהַעֲנִין הוּא, כִּי שְׁתֵּי הַמִּידוֹת הַלְלוּ שֶׁל יְרֵאָה וְאַהֲבַת הַבוֹרָא, הֵן בְּבַחֲיַנַּת “תְּרִין גְּדַפִּין” (=שְׁתֵּי כְּנַפִּים), הַמַּעֲלוֹת אֶת הַתּוֹרָה וְהַמְצוֹת לְמַעְלָה. וְלָכֵן נִמְצָא, שְׁאֵם הָאָדָם עוֹבֵד אֶת ה' יְתַבְּרֵךְ רַק מִיְרָאָה וְלֹא מֵאַהֲבָה, הֵרִי יֵשׁ לוֹ רַק כְּנָף אַחַת. וְלָכֵן אֵינוּ יְכוּלִים לְהַעֲלוֹת אֶת הַתּוֹרָה וְהַמְצוֹת שֶׁעָשָׂה לְמַעְלָה, בְּלִי הַשְּׁלֵמַת הַכְּנָף הַשְּׁנִיָּה, שֶׁהִיא עֲבוֹדַת ה' מֵאַהֲבָה.

וְהִנֵּה, אוֹמְרִים הַ”נַעַם אֱלִימֶלֶךְ” וְהַחוּזָה מְלוּבְלִין זֵיע”א, שֶׁהַעֲבוּדָה בִּימוֹת הַחוֹל צְרִיכָה לְהִיּוֹת בְּבַחֲיַנַּת “יְרָאָה”, וְאֵילוֹ הַעֲבוּדָה בְּשַׁבַּת קֹדֶשׁ צְרִיכָה לְהִיּוֹת בְּבַחֲיַנַּת “אַהֲבָה”. עַל-כֵּן, נִמְצָא שֶׁכָּל הַעֲבוּדָה שֶׁל יְמוֹת הַחוֹל אֵין לָהּ עֲלִיָּה לְמַעְלָה לְלֹא הַשַּׁבַּת. שֶׁהֵרִי, חָסַר אֶת הַכְּנָף הַשְּׁנִיָּה, שֶׁהִיא עֲבוֹדַת ה' מֵאַהֲבָה, וְרַק בְּשַׁבַּת קֹדֶשׁ, כְּאֲשֶׁר זוֹכִים יִשְׂרָאֵל לְעֲבוֹד אֶת ה' מֵאַהֲבָה, הִנֵּה אִזּוֹ נִשְׁלְמוֹת שְׁתֵּי הַכְּנַפִּים, “יְרָאָה וְאַהֲבָה”, וְכָל הַתּוֹרָה וְהַמְצוֹת שֶׁל יְמוֹת הַחוֹל עוֹלִים לְמַעְלָה לְרִיחַ נִיחוּחַ לַה'. הִנֵּה כִּי כֵּן מְבוֹאֵר הֵיטֵב, מִדּוֹעַ אָנוּ אוֹמְרִים בְּלִיל שַׁבַּת לְמִלְאָכִים, שֶׁנִּבְרָאוּ מִהַמְצוֹת שְׁלֵנוּ בִּימוֹת הַחוֹל, “שְׁלוֹם עֲלֵיכֶם”. שְׁכֵן, בְּשַׁבַּת קֹדֶשׁ הֵם נִשְׁלְמִים. וְכֵאֲשֶׁר אָנוּ אוֹמְרִים לָהֶם “צֵאתְכֶם לְשְׁלוֹם”, הֵם עוֹלִים לְמַעְלָה לְשׁוֹרְשָׁם, לְרִיחַ נִיחוּחַ לַה'. (עַל פִּי “אוֹרָה שֶׁל תּוֹרָה” לְהַרְהוֹק פִּינְהַס פְּרִידְמָן)

“וַיֵּצֵא (מֹשֶׁה)... וְהִנֵּה שְׁנֵי אַנְשִׁים עֹבְרִים נֹצִים וַיֹּאמֶר לְרִשָּׁע לְמָה תִּכָּה רַעַךְ... וַיֹּאמֶר... הֲלֹהֲרַגְנִי אַתָּה אָמַר כְּאֲשֶׁר הִרְגַת אֶת הַמִּצְרִי”

חַז”ל אוֹמְרִים, שֶׁשְׁנֵי הָעֹבְרִים הַנִּצִּים, שֶׁנִּתְקַל בָּהֶם מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, הָיוּ דֹתָן וְאַבִּירָם, וְהֵם שֶׁהִלְשִׁינוּ עַל מֹשֶׁה, שֶׁהִרְגָה אֶת הַמִּצְרִי. וְהִנֵּה, עַל דְּבַרֵי אֶחָד הַנִּצִּים לְמֹשֶׁה, “הֲלֹהֲרַגְנִי אַתָּה אָמַר”, מְפָרֵשׁ רַש”י: “מִכָּאֵן, שֶׁהִרְגוּ (=שֶׁמֹּשֶׁה הִרְגָה אֶת הַמִּצְרִי) בְּשֵׁם הַמְּפֹרָשׁ”.

אוֹמֵר עַל-כֵּךְ הַרְמַב”ן: “וְאֵנִי תַמְהָ, אִם כֵּן, מִי הִגִּיד לְרִשָּׁע כִּי מֹשֶׁה הִרְגוּ (=אֶת הַמִּצְרִי) בְּשֵׁם הַמְּפֹרָשׁ”. וּמִתְרַץ הַרְמַב”ן אֶת תַּמְיָהּ, וְאוֹמֵר: “אוֹלֵי סַמְךָ (מֹשֶׁה) יָדוּ עֲלִינוּ (=עַל הַמִּצְרִי), וְיִקְלָלֵהוּ בְּשֵׁם ה', וְזֶהוּ (ב' יב) 'וַיִּךְ אֶת הַמִּצְרִי... וְרָאָה אוֹתוֹ (=אֶחָד הַנִּצִּים, אֶת מֹשֶׁה) עוֹשֶׂה כֵן (וְכֵךְ יָדַע שֶׁמֹּשֶׁה הִרְגוּ בְּשֵׁם הַמְּפֹרָשׁ)”.

וְאֵילוֹ הַ”חֲתָם סוֹפֵר” אוֹמֵר (שְׁמוֹת דף ח' ד"ה): לְפִי עֲנִיּוֹת דַּעְתִּי, לֹא הִזְכִּיר מֹשֶׁה רַבֵּנוּ אֶת הַשֵּׁם הַמְּפֹרָשׁ בְּנוֹגְעוֹ בַּמִּצְרִי הַטָּמֵא הַזֶּה, אֲלֹא עָמַד מִרְחוֹק, וְצַעַק עָלָיו בְּקוֹל אֶת הַשֵּׁם הַמְּפֹרָשׁ, וְנִפְּל הַמִּצְרִי לְפָנָיו שְׂדוּד. וּמֹשֶׁה סָבַר שְׂאִין אִישׁ שׁוֹמֵעַ וְרוֹאֶה אוֹתוֹ, אֵךְ הַנִּצִּים הִלְלוּ (=דֹתָן וְאַבִּירָם) שְׁמֵעוּ. וְלִמְחָר, כְּאֲשֶׁר רָבוּ זֶה עִם זֶה, קָלְלוּ זֶה אֶת זֶה בְּאוֹתוֹ הַשֵּׁם הַמְּפֹרָשׁ, שֶׁשְׁמֵעוּ מִמֹּשֶׁה. וְכֵאֲמַר אֶחָד מֵהֶם לְמֹשֶׁה: “הֲלֹהֲרַגְנִי אַתָּה אָמַר כְּאֲשֶׁר הִרְגַת אֶת הַמִּצְרִי” – הַבִּין מֹשֶׁה שֶׁמִּמֵּנוּ שְׁמֵעוּ וְלִמְדוֹ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּשֵׁם הַמְּפֹרָשׁ, וְכֵךְ נִמְצָא חֲטָא בָּא עַל-יָדוֹ, שְׁכֵן, אֵין

מוסרים שם זה, אלא לצנועים, כמו שאמרו חז"ל (קדושין עא): "אמר רבי יהודה אמר רב: שם בן ארבעים ושתיים אותיות, אין מוסרין אותו – אלא למי שצנוע, וענו, ועומד בחצי ימיו, ואינו כועס. על-כן ויירא משה מפני החטא, ויאמר אכן נודע הדבר – ששמעו ממני את השם המפורש".

אם כן, צריכים אנו לדעת, באיזה שם מפורש הרג משה את המצרי?

אומר על-כך "יערות הדבש", על-פי המבאר בכתבי האר"י זצ"ל, שמשה רבנו הרג את המצרי בעזרת השם הקדוש "כהת", שהוא אותיות "תפה" – והוא השם השמיני מ-עב' (=72) שמות הקדש. ושם זה יוצא מהפסוק בתהילים (קנ, ו): "כל הנשמה תהלל יה". ולכן, כאשר אמר משה לדתן ולאבירם (שמות ב, יג): "למה תפה רעך" – והזכיר שם את השם "תפה", שבְעִזְרוֹתוֹ הרג את המצרי, ענה לו הרשע: "הלִהְרַגְנִי אֶתָּה אֹמֵר, כֹּאֲשֶׁר הִרְגַת אֶת הַמִּצְרִי?" – כלומר, האם גם אותי אתה רוצה להרוג בשם "תפה", כמו שהרגת את המצרי?

ענין זה מובא גם ב"מגלה עמוקות", על פרשת "ואתחנן" (אופן קצה): "מבואר בספר הפונות, שמשה הרג את המצרי בשם השמיני של עב' שמות, והוא מבואר בפסוק: ויאמר לרשע למה תפה רעך – במלת 'תפה' נרמז שם זה, שיוצא מהפסוק: 'כל הנשמה תהלל יה' – ראשי תיבות 'כהת'".

ומקור הדבר ב"פרי עץ החיים", לרבי חיים ויטל זצ"ל, הכותב בשם רבו הקדוש האריז"ל (שער קריאת התורה פה): "כי לא עזבת דורשיך ה" – סופי תיבות 'תכה', והוא השם אשר הרג משה בו את המצרי (כמו שכתוב: ויאמר לרשע) למה תפה רעך... וכל המכון בו (= בשם "תכה") ניצול מאדם רע כל היום".

בענין זה מביא "יערות הדבש", בשם המקובלים, דבר פלא: מרדכי היהודי הוא גלגול וניצוץ נשמתו של משה רבנו, והמן הרשע הוא גלגולו של האיש המצרי שהרג משה רבנו, וטמן אותו בחול (ולכן רצה המן לנקום את נקמתו במרדכי). ואילו אסתר היא גלגול וניצוץ של נשמת בתיה בת פרעה, ולכן לקחה מרדכי לו לבת.

לפי זה, מבאר הרה"ק מקמארנא זיע"א, כאשר ראתה אסתר, שמרדכי נודעזע כל-כך מגזירת המן להשמיד את כל היהודים, עד שכתוצאה מכך "ויקרע מרדכי את בגדיו וילבש שק ואפר... ויזעק וזעקה גדלה ומרה" (אסתר ד, א) – התפלאה אסתר מאד, מדוע אין מרדכי משתמש בשם "תפה", כמו שהשתמש בו משה בכדי להרוג את המצרי? ולכן: "ותקרא אסתר להתך". "התך" אותיות השם "תפה" – כדי לרמוז למרדכי, שצריך הוא משתמש בשם "תפה" כדי להרוג את המן ולבטל את הגזירה, וזאת, כפי שהכניע את המצרי בשם זה.

מכל זה נמצאנו למדים שהשם הקדוש שבו הרג שמשה את המצרי היה השם "כהת" והוא יוצא מהפסוק "כל הנשמה תהלל יה", וכאמור לפי דברי האריז"ל "כל המכון בו ניצול מאדם רע כל היום". ולכן חשוב מאוד לכוון בשם זה בתפילת העמידה, בברכה "ולך נאה להודות" – סופי תיבות "כהת", ועל ידי כך יתקיים בנו הפסוק: "היום הזה אחל תת פחדך ויראתך על פני העמים תחת כל השמים" (ראשי תיבות תפה), אמן כן יהי רצון. וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא"

כאשר הסתלק הגאון רבי מרדכי בנט זצ"ל, רבה של ניקלשבורג, שהה באותו זמן בעיר בקרלסבד, והובל לקבורה בעיר ליכטנשטדט הסמוכה. אנשי עירו, ניקלשבורג, דרשו בתוקף לפנות את קברו משם, ולהביאו לעירו לקבורה אבותיו. אולם, אנשי העיר ליכטנשטדט, שם נקבר, טענו כי כבר זכו בגופו הקדוש.

שתי הקהילות הדינו בדבר, ולבסוף הסכימו להביא את השאלה לפני ה"חתם סופר", ולקבל את הכרעתו. והנה, אמנם ה"חתם סופר" צדד בפניו הקבר, ובהבאת הצדיק לעיר ניקלשבורג, שם פהן פרב העיר. אך משום מה לא קבע ה"חתם סופר" בהחלטיות את הכרעתו (עין שו"ת "חתם סופר" ח"ו-ל"ז).

והנה, כעבור חצי שנה כתב שוב ה"חתם סופר" כי עתה הוא מחליט באופן ברור, להתיר את פניו הצדיק לקבורה מחדש בניקלשבורג. ואכן, הפסק בוצע, וגופתו הקדושה של הגאון רבי מרדכי בנט זצ"ל, הוצאה מקברו בעיר ליכטנשטדט, והובלה לקבורה בניקלשבורג. והעיד רבי שמעון סופר זצ"ל, בנו של ה"חתם סופר", שפבר בהתחלה הכין ה"חתם סופר" תשובה המחייבת להעבירו לעירו, אלא שפתאום נפלה עליו תרדמה, ונגלה אליו הנפטר, רבי מרדכי בנט, בחלום, ובקש שיעכב את התשובה. וגלה לו רבי מרדכי בנט בחלום, כי נענש הוא מהשמים להיקבר כחצי שנה דוקא שם, היות ונתן פעם את הסכמתו לנתק שידוך. והגם שהיה על-פי דין תורה, בכל זאת, היות "ויכבוד הבריות חמור למאד, וגרמתי צער וביוש לפלה ולמשפחתה, דקדקו עמי משמים... וזה לך האות כי פנים דברי: ילכו ויבדקו וימצאו, כי אותה פלה שניתקתי את שידוכיה, קבורה בדיוק סמוך לקברי ממש! מיד שלח ה"חתם סופר" לבדוק, והתברר שאכן הפלה קבורה בסמוך לנפטר, והחלום נכון, והשהה את התשובה חצי שנה בעקבות זאת...

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

“פה אמר ה' זכרתי לך חסד נעורייך אהבת כלולתיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה” (מתוך הפטרה)

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: שְׁמוֹת

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 16:06

עֲרַב שַׁבַּת יוֹ' טַבַּת תַּשַּׁע"ד (20.12.13)

הַפְּטָרָה: “דְּבָרֵי יְרֵמְיָהוּ” (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

“בְּנֵי צִיּוֹן”

“וַתִּקַּח צִפְרָה צֵר וַתְּכַרֵּת אֶת עֲרֶלְת בְּנֵהּ וַתִּגַּע לְרַגְלָיו”

עַל הַפְּתוּב בַּגְּמָרָא (מגילה יח, א), “מִילָה בְּסַלְעַ, שְׁתִּיקוּתָא בְּתַרִי” (=מִילָה בְּסַלְעַ, שְׁתִּיקָה בְּשָׁנִים), מִפְּרֵשׁ רַשׁׁ: אִם תִּרְצֶה לְקַנּוֹת אֶת הַדִּיבּוּר בְּסַלְעַ (=מִטְבַּע כֶּסֶף), תִּקְנֶה אֶת הַשְּׁתִּיקָה בְּשָׁנֵי סַלְעִים. וְהִנֵּה, עַל הַפְּתוּב, “וַיְהִי בַדֶּרֶךְ בְּמַלּוֹן וַיִּפְגְּשׁוּהוּ ה' וַיִּבְקֹשׁ הַמִּיתוֹ”, אוֹמְרִים חוֹ”ל, שְׁשָׁנֵי מִלְאָכֵי חֲבֻלָה, **אִף וְחֻמָּה**, בְּקִשׁוֹ לְהַרוֹג אֶת מֹשֶׁה, עַל שֶׁנִּתְרַשַׁל וְלֹא מָל אֶת בְּנֵו וְעַל זֶה אָמַר מֹשֶׁה (דברים ט' יט): “כִּי יִגְרַתִּי מִפְּנֵי הָאִף וְחֻמָּה”. (חוֹ”ל אוֹמְרִים שְׁמֹשֶׁה סִבַּר, שֶׁסִּפְנָה הָיָא לְמוֹל אֶת בְּנֵו הַתִּינוּק, וּמִיד לְצִאֵת לְדֶרֶךְ, וְלִכֵּן לֹא מָל אֶת בְּנֵו).

וְאוּלָּם, “וַתִּקַּח צִפְרָה צֵר וַתְּכַרֵּת אֶת עֲרֶלְת בְּנֵהּ” – צִפּוּרָה הַצִּילָה אֶת מֹשֶׁה, וּמִלָּה אֶת בְּנֵהּ עַל-יְדֵי צוּר (=סוּג שָׁל סַלְעַ קִשָּׁה וְחָד). וּפְפֵי שְׁמוּבָא בַּגְּמָרָא (נדרים לב): “דְּרַשׁ רַבִּי יְהוּדָה בַּר בִּיזּוּא: בְּשַׁעַה שֶׁנִּתְרַשַׁל מֹשֶׁה רַבְּנֵו מִן הַמִּילָה, בָּאוּ **אִף וְחֻמָּה** וּבִלְעוּהוּ, וְלֹא שִׁירוּ מִמֶּנּוּ אֶלָּא רַגְלָיו. מִיד “וַתִּקַּח צִפְרָה צֵר וַתְּכַרֵּת אֶת עֲרֶלְת בְּנֵהּ וַתִּגַּע לְרַגְלָיו... וַיִּרְף מִמֶּנּוּ (=הִנִּיחוּ לְמֹשֶׁה)”.

וַיֵּשׁ לוֹמַר, שְׁעַל-כֵּךְ רָמְזוּ הַפְּתוּב בַּגְּמָרָא: “מִילָה בְּסַלְעַ, שְׁתִּיקוּתָא בְּתַרִי”. דְּהִינּוּ, “מִילָה בְּסַלְעַ”, הַמִּלָּה שֶׁעֲשִׂתָהּ צִפּוּרָה בְּסַלְעַ/בְּצוּר, גְּרָמָה לְ”שְׁתִּיקוּתָא בְּתַרִי (=שְׁתִּיקָה בְּשָׁנִים)” – הַשְּׁתִּיקָה אֶת שְׁנֵי מִלְאָכֵי הַחֲבֻלָה **אִף וְחֻמָּה**. וּבַעֲנִין זֶה יֵשׁ עוֹד לוֹמַר. הִנֵּה, כִּידוּעַ, אֶלְדָּד וּמִידָד הָיוּ מִתְנַבְּאִים בְּמַחְנֶה, שׁ”מֹשֶׁה מֵת, וַיְהוֹשֻׁעַ מְכַנֵּס אֶת יִשְׂרָאֵל לְאַרְצָ” (רש”י). וְכַל-כֵּךְ לָמָּה? עַל שֶׁהִכָּה מֹשֶׁה אֶת הַסַּלְעַ, וְלֹא דִבַּר אֵלָיו, כִּפִּי שְׁצוּהָ עָלָיו הַקֹּב”ה, כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב (במדבר כ, יא-יב): “וַיִּרְם מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ וַיַּךְ אֶת הַסַּלְעַ בְּמַטְהוֹ... וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה וְאַל אַהֲרֹן יַעַן לֹא הֵאֱמַנְתֶּם בִּי לְהַקְדִּישֵׁנִי... לִכֵּן לֹא תִבְיֹאוּ אֶת הַקֶּהֱל הַזֶּה אֶל הָאָרֶץ”. וַיֵּשׁ לוֹמַר, שְׁגַם כָּאֵן רְמִזָּה הַגְּמָרָא “מִילָה בְּסַלְעַ, שְׁתִּיקוּתָא בְּתַרִי”. דְּהִינּוּ, “מִילָה בְּסַלְעַ” – אִם מֹשֶׁה הָיָה מְדַבֵּר אֶל הַסַּלְעַ – אִזּוּ “שְׁתִּיקוּתָא בְּתַרִי” (=שְׁתִּיקָה בְּשָׁנִים) – הָיוּ שׁוֹתֵקִים שְׁנֵי אֱלֹהִים (=אֶלְדָּד וּמִידָד), וְלֹא הָיוּ מִתְנַבְּאִים שׁ”מֹשֶׁה מֵת, וַיְהוֹשֻׁעַ מְכַנֵּס אֶת יִשְׂרָאֵל לְאַרְצָ”.

“וַיֹּאמֶר ה' אֵלָיו מִי שֵׁם פֶּה לְאָדָם... הֲלֹא אֲנִכִּי ה' וְעַתָּה לָךְ וְאַנְכִּי אֵהְיָה עִם פִּיךָ וְהוֹרִיתִיךָ אֲשֶׁר תִּדְבַּר”

בְּסִפְר הַקְּדוּשׁ “שׁוֹרְשֵׁי הַשְּׁמוֹת” (מער' י, אות ק) כּוֹתֵב הַמְּקוּבָּל הָאֱלֹקִי מוֹהַר”ר מֹשֶׁה זְכוֹת זַצ”ל, שֶׁהֵשֵׁם “יְהִיָּה”, כּוֹחוֹ גְּדוֹל לְאָדָם הָרוּצָה לְדְרוֹשׁ בְּדְבָרֵי תוֹרָה. וְלִכֵּן, אוֹמַר מוֹהַר”ר מֹשֶׁה זְכוֹת זַצ”ל, לְפָנָי הַדְּרָשָׁה צְרִיךְ לְהַגִּיד שְׁבַע פְּעָמִים אֶת הַפְּסוּק בַּתְּהִלִּים (קִיט', כ'): “גִּרְסָה נִפְשִׁי לְתַאֲבָה אֶל מִשְׁפָּטֶיךָ בְּכָל עֵת”. וְאַחַר-כֵּךְ יֵשׁ לוֹמַר: “יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, “יְהִיָּה”, הַשֵּׁם הַגְּדוֹל הַקְּדוּשׁ וְהַנּוֹרָא, שֶׁתְּהִיָּה עִם פִּי, וְהוֹרִנִי אֶת אֲשֶׁר אֲדַבֵּר, וְצוּהָ לְמִלְאָכֶךָ, יַפִּיפִיָּה, שֶׁר הַתּוֹרָה, שִׁיְהִיָּה עִם פִּי”.

וְאַחַר-כֵּךְ יֹאמַר הָאָדָם, “יַפִּיפִיָּה יַפִּיפִיָּה”, כְּמָה וְכְמָה פְּעָמִים, שְׁלֹא יִדַּע מַנִּינָם, וַיִּתְחִיל לְדְרוֹשׁ. וּפְחָ שֵׁם (=יַפִּיפִיָּה) זֶה יִשְׁגַּר דְּבָרִים בְּפִיךָ וַיִּסְדְּרָם בְּלִשׁוֹנְךָ, וַיִּרְגִּילָם בְּפִיךָ, שְׁלֹא תִשְׁכַּחֵם. וְאַפִּילוּ דְבָרִים שְׁלֹא עֵינַתְּ בָּהֶם, כּוֹחוֹ שֶׁל הַשֵּׁם הַזֶּה, שִׁבְיָא לְפָנֶיךָ אֶת הַדְּבָרִים, אִף שְׁלֹא לְמַדַּתְּ אוֹתָם כְּלָל.

יֵשׁ לְהוֹסִיף כָּאֵן מָה שְׁכוֹתֵב הַ”מְגַלָּה עֲמוּקוֹת”:

”אִיתָא בְּפִרְקֵי הַיְכָלוֹת, שְׁכָל מָה שְׁלָמַד מֹשֶׁה בְּרַקִּיעַ – שְׁכַח, עַד שְׁשָׁלַח לוֹ הַקֹּב”ה (אֶת) יַפִּיפִיָּה הַשֵּׁר. וְזֶה סוּד לְדַעַתִּי (מִהַפְּסוּק): “יַפִּיפִיָּת מִבְּנֵי אָדָם, הוֹצִק חָן בְּשִׁפְתוֹתֶיךָ” (תהלים מה, ג). רְצָה לוֹמַר, שֶׁר הַתּוֹרָה, שֶׁהוּא יַפִּיפִיָּה, וְנִקְרָא כְּפֶל הַיּוֹפִי, זֶה בָּא לוֹ מִבְּנֵי אָדָם. סוּד זֶה נִגְלָה לִּי בְּחַזְיוֹן לִילָה, שַׁבַּת בְּרֵאשִׁית שְׁנַת שַׁע”א”. וְעוֹד מוֹסִיף שֵׁם הַ”מְגַלָּה עֲמוּקוֹת” וְאוֹמַר: “יַפִּיפִיָּה הַשֵּׁר” עוֹלָה בַּגְּמָרָה “שַׁת”, שֶׁהֵם רֵאשֵׁי תִיבוֹת שֶׁל שֶׁר תּוֹרָה.

והנה, כְּאִשֶּׁר מִשֶּׁה רִבְּנוּ סָרְבַּ לְלַכֵּת בְּשִׁלְיָחוֹת הַבּוֹרָא לְמִצְוִיִּים, וְאָמַר לְהַקְבֵּה: "בִּי אֲדֹנָי לֹא אִישׁ דְּבָרִים אֲנִכִּי... כִּי כְבֹד פֶּה וְכְבֹד לְשׁוֹן אֲנִכִּי" – עֹנֶה לוֹ הַקְבֵּה: "וְעַתָּה לֵךְ וְאֲנִכִּי אֶהְיֶה עִם פִּיךָ וְהוֹרִיתִיךָ אֲשֶׁר תִּדְבַּר... וְהָיָה הוּא יֵהְיֶה לְךָ לְפֶה וְאַתָּה תִּהְיֶה לוֹ לְאֵלֵהִים".

וַיֵּשׁ לְזֹמֶר, שֶׁבְּכַתּוּב "וְהָיָה הוּא יֵהְיֶה לְךָ לְפֶה" רִמְזוּ הַקְבֵּה לְמִשֶּׁה, שֶׁהֵשֵׁם "יֵהְיֶה" הוּא "לְךָ לְפֶה" – הוּא שִׁיְסַדֵּר לְמִשֶּׁה אֶת הַדְּבָרִים בְּפִיו, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִכְשַׁל בְּלִשְׁוֹנוֹ. וְהָיִיתָ וְשֵׁם זֶה, "יֵהְיֶה", מִצְוָה אֶת הַמְּלַאָךְ יִפְיִי"ה, שֶׁר הַתּוֹרָה, שִׁיְהִי עִם פֶּה הָאָדָם, וַיַּעֲזוּר לוֹ בְּדִיבּוּרוֹ, לְכֵן נִרְמַז שֵׁם הַמְּלַאָךְ בְּכַתּוּב "יֵהְיֶה לְךָ לְפֶה", שֶׁהוּא גְּמַטְרִיָּה "יִפְיִי"ה", וְזֶה פֶּלֶא.

וְהֵנָּה, כְּאִמּוֹר, מְסִיעַ לְדְבָרֵינוּ הַ"מְגַלֶּה עֲמוּקוֹת", הָאֹמֵר בְּשֵׁם פְּרָקֵי הַיְכָלוֹת, שֶׁכָּל מָה שֶׁלָּמַד מִשֶּׁה בְּרָקִיעַ – שָׂכַח, עַד שֶׁשָּׁלַח הַקְבֵּה לְמִשֶּׁה אֶת יִפְיִי"ה, שֶׁר הַתּוֹרָה, שֶׁלָּמַד אֶת מִשֶּׁה תּוֹרָה. מִכָּאן, שֶׁמְלַאָךְ זֶה הָיָה רַבּוֹ שֶׁל מִשֶּׁה, וְהוּא יֵהְיֶה לוֹ לְפֶה. אוּלַם, מְסִים הַפְּסוּק "וְאַתָּה תִּהְיֶה לוֹ לְאֵלֵהִים" – כְּלֹמֶר, אֶף-עַל-פִּי שֶׁהַמְּלַאָךְ יִסְדֵּר אֶת הַדְּבָרִים בְּפִיךָ, מִכָּל מְקוֹם אֲתָה תִּהְיֶה לוֹ לְאֵלֵהִים, כִּי גְדוּלִים צְדִיקִים מִמְּלַאָכֵי הַשָּׁרָת.

לְפִי זֶה מְבוֹאֵר גַּם מָה שֶׁכַּתּוּב: "וְאֵלֶּה הַמְּשֻׁפָּטִים אֲשֶׁר תִּשְׁמַע לְפָנֵיהֶם". וְדָרְשׁוּ חו"ל, שִׁיְהִי הַדְּבָרִים כְּשֶׁלְחָן הָעֵרוּף לְאֵכוּל וּמוֹכֵן לְפָנֵי הָאָדָם. אֶךְ קִשָּׁה, שֶׁהָרִי מִשֶּׁה הָיָה עָרַל שְׁפָתַיִם, וְאִיךָ יוֹכֵל לְסַדֵּר אֶת הַדְּבָרִים? לְכֵן נִרְמַז בְּכַתּוּב "אֲשֶׁר תִּשְׁמַע לְפָנֵיהֶם" – "תִּשְׁמַע", רִאשִׁי תִיבוֹת (מִהַסּוּף לְהַתְחַלָּה) מְלַאָךְ יִפְיִי"ה שֶׁר תּוֹרָה – שְׁעַל-יָדוֹ תּוֹכֵל לְסַדֵּר אֶת הַדְּבָרִים לְפָנֵיהֶם. (עַל פִּי "אוֹרָה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְהֵק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

"שֶׁל נְעֻלְיָךְ מֵעַל רַגְלֶיךָ כִּי הַמְּקוֹם אֲשֶׁר אֲתָה עוֹמֵד עָלָיו אֲדַמַּת קֹדֶשׁ הוּא" (שְׁמוֹת ג-ה)

(הַסִּפּוּר הוּא לְכַבּוֹד יוֹם הַהִילּוּלָא שֶׁל הַגָּאוֹן הַחֲסִיד הָאֲמִיתִי הַצַּדִּיק הַקְּדוֹשׁ, בּוֹצִינָא דְנְהוּרָא, אֲסַפְקָלְרִיָּה הַמְּאִירָה

מוֹהַר"ר צְבִי אֱלִימֶלֶךְ מְדִינּוֹב וְצַלְלָה"ה זִיע"א, בְּעַל "בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר", שֶׁנִּפְטֵר בִּ-יח' בְּטַבַּת תר"א).

פְּעַם אַחַת אָמְרוּ לְפָנֵי הַרְבֵּה הַקְּדוֹשׁ ר' נִפְתָּלִי מְרוֹפְשִׁיץ זצ"ל, דְּבָרֵי שֶׁטֵּנָה וְלִשׁוֹן הָרַע עַל הַרְבֵּה הַקְּדוֹשׁ ר' צְבִי אֱלִימֶלֶךְ מְדִינּוֹב זצ"ל, בְּעַל "בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר". שָׁמַע עַל-כֵּךְ ר' צְבִי אֱלִימֶלֶךְ, וְנָסַע אֶל ר' נִפְתָּלִי מְרוֹפְשִׁיץ זצ"ל, כְּדֵי לְהַפְרִיךְ אֶת דְּבָרֵי מַתְנַגְדִּיו וּמִשְׁטִינְיוֹ. כְּאִשֶּׁר הִגִּיעַ אֵלָיו, קָרְבוּ הַרְבֵּה מְרוֹפְשִׁיץ וְכַבְּדוּ מְאֹד, כְּרֵאוּי לְתַלְמִיד חֲכָם כְּמוֹהוּ.

וְהֵנָּה, כְּאִשֶּׁר יָשְׁבוּ הֵם סְבִיב הַשְּׁלֶחָן, הִצְבִּיעַ לְפָתַע הַרְבֵּה מְרוֹפְשִׁיץ עַל כּוֹס אַחַת שֶׁעֲמָדָה שָׁם, וְאָמַר לְרַבֵּי צְבִי אֱלִימֶלֶךְ מְדִינּוֹב: כִּידוּעַ לְךָ, בְּכָל דְּבַר שֶׁנִּמְצָא בְּעוֹלָם, בֵּין בְּדוֹמָם, וּבֵין בְּצוֹמָח, בֵּין חַי אוֹ מְדַבֵּר, יֵשׁ חַיּוֹת דְּקָדוּשָׁה, שֶׁהִיא הַמְּקִימַת אוֹתוֹ. וְלָכֵן נִמְצָא, שֶׁבְּהִיפְרַד הַחַיּוֹת מֵאוֹתוֹ הַדְּבַר – יִתְבַטֵּל הַדְּבַר מִן הָעוֹלָם. וְהֵנָּה, רוֹאֶה כְּבוֹדוֹ אֶת הַכּוֹס הַזֹּאת, שֶׁעוֹמֵד עַל הַשְּׁלֶחָן? יֵשׁ בְּפוֹחֲנוּ לְהוֹצִיא מִמֶּנָּה אֶת הַחַיּוֹת, וּמִיָּד תִּהְיֶה הַכּוֹס כְּעֶפֶר מִמֶּשׁ. וְתַכְּף וּמִיָּד כְּשֶׁכֻּלָּה הַרְבֵּה מְרוֹפְשִׁיץ לְדַבֵּר אֶת דְּבָרָיו, נִעְשָׂה מִהַכּוֹס עֶפֶר בְּעֵלְמָא.

נִבְהַל ר' צְבִי אֱלִימֶלֶךְ מְאֹד, כִּי רָאָה בְּכֵךְ רִמְזוּ, שִׁיּוֹכֵל ר' נִפְתָּלִי מְרוֹפְשִׁיץ לְהוֹצִיא גַם מִמֶּנּוּ אֶת חַיּוֹתוֹ, חֲלִילָה. וְעַל-כֵּן מִיָּד אָמַר לוֹ: כִּידוּעַ, בְּ"מְרָאָה הַסֵּנָה", אוֹמֵר הֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ לְמִשֶּׁה רִבְּנוּ: "שֶׁל נְעֻלְיָךְ מֵעַל רַגְלֶיךָ". וְצָרִיכִים אָנוּ לְהַבִּין, מִדּוּעַ בִּקֵּשׁ הַקְבֵּה מִמִּשֶּׁה לְהַסִּיר דּוֹקָא אֶת נְעֻלְיוֹ?

אֲלָא, הַמְּשִׁיךְ רַבֵּי צְבִי אֱלִימֶלֶךְ מְדִינּוֹב וְאָמַר: הֵנָּה, יְדוּעַ מָה שֶׁכַּתּוּב בְּפְרָקֵי אֲבוֹת (ב', י'): "הוּי מִתְחַמֵּם כְּנֶגֶד אוֹרָן שֶׁל חֲכָמִים, וְהוּי זֹהִיר בְּגַחְלָתָן שֶׁלֹּא תִכּוּהוּ, שְׁנִשְׁכַּחְתָּן נְשִׁיכַת שׁוּעַל, וְעַקִּיצְתָּן עַקִּיצַת עַקְרָב, וְלַחִישְׁתָּן לַחִישַׁת שָׂרָף".

הָרִי מִכָּאן, שֶׁלְחַכְמִים יֵשׁ שְׁלִשָּׁה כּוֹחוֹת: נְשִׁיכָה, עַקִּיצָה, לַחִישָׁה – שְׂרָאשִׁי תִיבוֹת שְׁלֵהֶם הוּא "נְעַל". וּמִכָּאן לּוֹמְדִים אָנוּ שֶׁרָצָה ה' יִתְבָּרַךְ לְלַמֵּד דַּעַת אֶת מִשֶּׁה רִבְּנוּ, שֶׁכְּאִשֶּׁר יֵהְיֶה מְנַהִיג עַל יִשְׂרָאֵל, עֲדַת יִשׁוּרוּן, אֲזוּ יָקִים אֶת הַכַּתּוּב: "שֶׁל נְעֻלְיָךְ מֵעַל רַגְלֶיךָ". דְּהֵינּוּ, שִׁישִׁיל/יִסִּיר מֵאֲתוֹ(=מִעֲצָמוֹ) רְגִילוֹת זֹאת שֶׁל "נְעַל" (נְשִׁיכָה, עַקִּיצָה, לַחִישָׁה), וְלֹא יִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ כְּנֶגֶד שׁוֹם אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל. (עַפ"י "סִיפּוּרֵי חֲסִידִים").

שַׁבַּת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילּוּן!

"פה אמר ה' זכרתי לך חסד נעורייך אהבת כלולתיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה" (מתוך הפטרה)

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: שְׁמוֹת

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 16:06

ערב שבת יז' טבת תשע"ד (20.12.13)

יציאת השבת: 17:19

הפְּטָרָה: "דְּבָרֵי יִרְמְיָהוּ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וְהָיָה כִּי תִקְרָאנָה מִלְחָמָה וְנוֹסֵף גַּם הוּא עַל שְׁנֵאֵינוּ וְנִלְחַם בָּנוּ"

אומרים המפרשים, שפסוק זה רומז על דברי חז"ל, שאומרים, **שהשטן** מקטרג על האדם בשעת ספנה (תלמוד ירושלמי שבת ב, ה). שכן, "כי תקראנה מלחמה" – בשעת ספנה, אז **השטן** "...נוסף גם הוא על שנאינו" – מצטרף גם הוא לכל שנאינו (=אלו אותם **משחיתים** שבראנו בחטאינו), "ונלחם בנו" – וביחוד איתם מקטרג עלינו.

לכן צריכים אנו להיזהר מאד, שלא להיכנס למקום ספנה, כמו שאמרו חז"ל (קיצור שולחן ערוך סימן לג, סעיף ז): "יזהר (האדם) מכל (ה)דברים המביאים לידי ספנה, כי ספנתא חמירא מאיסורא (=ספנה חמורה מאיסור)... ולכן אסור לילך בכל מקום (שיש בו) ספנה, כגון: תחת קיר נטוי, ועל גשר רעוע, ולא יצא יחידי בלילה, ולא ישן יחידי בחדר בלילה". כל זאת, כדי לא לתת **לשטן** שום עילה לקטרג עלינו חס וחלילה.

ועוד בענין המלחמה כנגד **השטן**, הוא היצר הרע, אומרים חז"ל: בכל מצות התורה יש שתי משמעויות: **אזהרה** והבטחה. ניקח לדוגמא את הציווי (דברים כג, י) "ונשמרת מכל דבר רע", ודרשו על זה חז"ל: "שלא יהרהר אדם ביום, (ו)יבוא לידי טומאה (=קר) בלילה". אולם, באזהרה זו לאדם, שישמור על מחשבותיו, יש פאן גם **הבטחה** – התורה מבטיחה שאם תרצה ותבחר בכך, אז "ונשמרת מכל דבר רע" – תשמר משמים מכל דבר רע, ולא תבוא לידי הרהור רע. וזהו הסיוע שהקב"ה נותן לאיש ישראל בתמידות, כדי שיוכל להתגבר על יצרו, בבחינת "בראתי יצר רע, בראתי לו תורה תבלין (=כתרופה)".

ולפי זה מבוארים דברי ה"נעם אלימלך", שכתב ב"צעטיל קטן": "מיד כשיבוא (לאדם) מחשבה רעה מניאוף, יאמר כמה פעמים (את הפסוק) "ונשמרת מכל דבר רע"... (או) כשיבוא (מקרה העבירה) חס וחלילה לידו... (כגון) הסתכלות רעה (אשה בלבוש לא צנוע)... יאמר מיד (את) הפסוק (במדבר טו, לט): "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם". פיון שעל-ידי אמירת המצוה, כפי שהיא כתובה בתורה הקדושה, מתעוררת **ההבטחה** שיש בפסוק זה, ואז יוכל האדם לקבל עזרת שמים בשמירת אותה מצוה.

וזהו שאומר דוד המלך (תהילים סב, יב-יג): "אחת דבר אלקים, שתים זו שמעתי, כי עז לאלהים, ולך אדני חסד, כי אתה תשלם לאיש כמעשהו". "אחת דבר אלקים" – כשהקב"ה נתן את מצות התורה לישראל, הוא דבר רק דיבור אחד, אולם "שתים זו שמעתי" – באמת יש שתי משמעויות בכל מצוה: **אזהרה והבטחה**. "כי עז לאלהים" – זהו הכח והעז שהקב"ה נותן לבני ישראל כדי שיוכלו להתגבר על היצר הרע, ולקיים את מצות ה' יתברך, "ולך אדני חסד" – חסד גדול עושה הקב"ה עמנו, בכך ש"כי אתה תשלם לאיש כמעשהו" – הוא יתברך משלם לאדם "כמעשהו" – כאילו האדם עשה את כל המצוה לבדו, וללא סיוע משמים. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"בחבלי אדם אמשכם בעבותות אהבה..."

על הכתוב, "ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו", כתב "בעל הטורים": "את יעקב איש", סופי תיבות "שבת". וצריכים אנו להבין ענין זה. שכן, וכי מה הקשר של "את יעקב איש" **לשבת** קדש? ונראה לבאר ענין זה על-פי מה שאמרו חז"ל (שבת פט): "אמר רבי יוחנן: ראוי היה יעקב אבינו לירד למצרים בשלשלאות של ברזל, אלא שזכותו גרמה לו, דכתיב (הושע יא): 'בחבלי אדם אמשכם בעבותות אהבה...'".

אם כך, יש לנו לשאול, אם זכותו של יעקב אבינו היא שעמדה לו, ולא ירד הוא לגלות מצרים בשלשלאות של ברזל, איזו זכות עמדה (=היתה) לכל אנשי ביתו (=בניו, נכדיו וכל אשר להם)? ויש לומר, שהנה, אמרו חז"ל, שכל השומר **שבת** כהלכתה נצל משלש פורענויות, וזוכה לנחלת יעקב אבינו,

כמו שכתוב בגמרא (שבת קיח'): "אמר רבי יוחנן, משום רבי יוסי: כל המענג את השבת, נותנין לו נחלה בלא מצרים, שנאמר (ישעיה נח'): 'אז תתענג על ה'... והאכלתיך נחלת יעקב אביד'... רב נחמן בר יצחק אמר: ניצול משעבוד מלכיות..."

על-כן, יש לומר, שזכות השבת, ששמרו כל יוצאי ירד יעקב, היא שעמדה להם, ובזכותה זכו הם לנחלת יעקב אבינו. וכמו שיעקב לא ירד למצרים בשלשלאות של ברזל, אף הם לא ירדו. וזהו שכתב "בעל הטורים": "את יעקב איש" – סופי תיבות "שבת". כלומר, מה היתה הזכות של "את יעקב איש וביתו", שלא ירדו בשלשלאות של ברזל למצרים? והתשובה, כפי שבארנו לעיל, היא, זכות שמירת השבת כהלכתה.

"ואתכם לקח ה' ויוצא אתכם מכור הברזל ממצרים להיות לו לעם..."

האר"י הקדוש אומר, שתכלית ירידת ישראל לגלות מצרים היתה כדי שישראל יודפכו שם מכל סיג ופגם, כמו שכתוב (דברים ד', כ'): "ואתכם לקח ה' ויוצא אתכם מכור הברזל ממצרים...". וכל זאת, כדי להכין את ישראל לקראת קבלת התורה.

רמז לדברי האר"י אנו מוצאים בפתיחת הפרשה בהתחלת הגלות, שם מתקבלת המלה "תורה", בקפיצות של 49 אותיות בדיוק – וזאת, כדי לרמוז שקבלת התורה היתה לאחר 49 יום מיציאת מצרים.

"ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו:

ראובן שמעון לוי ויהודה: יששכר זבולן ובנימין: דן ונפתלי גד ואשר:

ויהי כל נפש יצאי ירד יעקב שבעים נפש ויוסף היה במצרים:

וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא".

"ואלה שמות בני ישראל" (א' א')

דורשי רשומות מוצאים במלה "שמות" רמז לפי נוטריון (=ראשי-תיבות) לשלש המצות הבאות: שבת, מילה תפילין. שלש מצות אלו מצוינות, בכך שהתורה קוראת להן "אות". על השבת נאמר: "כי אות הוא ביני וביניכם". על מצות המילה נאמר: "ונמלתם את בשר ערלתכם, והיה לאות ברית ביני וביניכם" (בראשית יז, יא'). ועל מצות תפילין נאמר: "והיה לאות על ידכה ולטוטפת בין עיניך" (שמות יג, טז').

ראוי לציין, כי מאז היותנו לעם ועד היום הזה, אנחנו דבקים במסירות נפש בקיום שלש מצות אלו, המשמשות כמעין שלט, המבליט את ייחודינו משאר עמי העולם. וכבר אמרו חז"ל במדרש מכילתא (לא', טז'): "כל דבר שנתנו ישראל נפשם עליו... נתקמו בידם, ואין ניטליו" (=אינם נלקחים מהם לעולם).

"הסנה בער באש והסנה איננו אכל"

על הכתוב בפרשה, "הסנה בער באש והסנה איננו אכל", כתב ראש ישיבת פורת יוסף, רבי יהודה צדקה זצוק"ל זיע"א, בספרו "קול יהודה", ש"הסנה בער באש" רמז לעם ישראל. שכן, יש תקופות שעם ישראל בוער באש – הרדיפות והצרות כסנה הזה הבוער באש. אבל, מוסיף רבי יהודה צדקה: אל לנו להתיאש מכך, כי "הסנה איננו אכל" – עם ישראל חי וקיים בזכות התורה הקדושה. (עד כאן לשונו הקדושה).

ועל "הסנה בער באש... איננו אכל", מובא בספר "עדות" על השואה (עמוד 244), סיפורה של ילדה במחנה ברגן בלזן של הצורר הגרמני: "תשעה באב תש"ד, במחנה ברגן בלזן, זו הפעם הראשונה שכל תושבי המחנה קבלו עונש: היום אין אוכל! לא למבוגרים! לא לנשים! ולא לילדים! אמא בשלה דיסה במים עבור אחותי הקטנה, בתיה, בת הארבע. ברגע האחרון תפסו אותה, והחליטו להעמידה למשפט.

המשפט של אמא נקבע לליל שבת, פרשת (ואתחנן), הפטרת "נחמו" תש"ד. התובע הגרמני הפריז כדרכו בהאשמות שוא, ואמא ותרה על זכותה להכחיש את ההאשמות, ואף ותרה על זכות הסגור לבקש הקלה בעונש, כך שפסק הדין היה נורא: "שלילת מנות הלחם ליומים". וכל זאת על בישול לתינוקות בת ארבע! למחרת שאלתי את אמא, מדוע לא נצלה את זכותה להכחיש חלק מההאשמות? אמא לא נתנה תשובה, אלא רק ראיתה נרגשת מאד. וכששאלתי שנית, השיבה אמא: "שמתי לב, שחוץ מהשופטים ומהתובע היה שם יהודי שרשם פרוטוקול. כך, שבודאי כל מלה שהייתי אומרת היתה נרשמת על-ידי יהודי בליל שבת. לכן שתקתי. מוטב לרעוב עוד קצת, ובלבד שלא לגרום ליהודי שיכתוב ויחלל את השבת". (לא יאומן איזו מסירות נפש על קדושת השבת).

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

“כֹּה אָמַר ה' זְכַרְתִּי לְךָ חֶסֶד נְעוּרֶיךָ אֲהַבֵּת כָּל־יְלֻדְתֶיךָ לְכַתֵּךְ אַחֲרַי בַּמִּדְבָּר בְּאַרְצֵךְ לֹא זָרָעָה” (מתוך הפטרה)

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: שְׁמוֹת

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 16:06

עֵרַב שַׁבַּת יו' טַבַּת תַּשְׁע"ד (20.12.13)

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 17:19

הַפְּטָרָה: "דְּבַרֵי יִרְמְיָהוּ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

“בְּנֵי צִיּוֹן”

“וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרַיִם” (א' א')

חז"ל אומרים, כי קריאת ספר תהילים היא סגולה לתיקון **פגם הברית** (=פגם המילה), ודבר זה רמוז בסופי התיבות של הפסוקים הבאים: “וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים” – סופי התיבות “תהלים”. וסופי התיבות של “בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרַיִם” מצטרפים ל“מילה”, ובנוסף: “מִצְרַיִם אֵת יַעֲקֹב אִישׁ וּבֵיתוֹ” – סופי תיבות “תשובה”, לומר לך שכל הרוצה לעשות תשובה על **פגם הברית/המילה** – יקרא תהילים.

עוד מובא בכתבי האר"י זצ"ל (שער רוח הקודש כו'): כי בפרשיות התורה, המספרות על גלות מצרים, יציאת מצרים ומתן-תורה, יש סגולה גדולה לתיקון כל **החטאים** של האדם, ובפרט על עון **פגם הברית**, ונתנו חז"ל על כך סימן בדברי הנביא ירמיהו (ג', יד'): “שׁוּבוּ בָנִים שׁוֹבְבִים”. “שׁוֹבְבִים” – ראשי תיבות: **שְׁמוֹת וְאֵת בָּא בְּשַׁלַּח יָתְרוֹ מִשְׁפָּטִים**. (בשנה מעוברת, מוסיפים גם את פרשיות תרומה ותצוה).

ומבאר האר"י הקדוש ענין זה ואומר: שְׁנֵשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל שִׁירְדוּ לְגִלוֹת מִצְרַיִם הָיוּ גִלְגוּל שֶׁל דוֹר הַמְּבוּל, שֶׁהִשְׁחִיתוּ דְרָכָם בְּעוֹן עֲרִיּוֹת – **פָּגַם הַבְּרִית**, וְכֵן גִּלְגוּל שֶׁל דוֹר הַפְּלָגָה, שֶׁחָטְאוּ בְּעִבּוּדָה זָרָה. וְכֵדִי לְתַקְנָם, גָּזַר ה' עַל נִשְׁמוֹת אֵלֶּה שֶׁיִּתְגַּלְגְּלוּ לְמִצְרַיִם, לְכוֹר הַבְּרוּל, וְשָׁם, עַל-יַדִּי הַסָּבֵל הַגָּדוֹל שֶׁל קוֹשֵׁי הַשְּׁעִבּוּד שֶׁהָיָה לָהֶם, הֵם יִזְדַּכְּכוּ וַיִּגְיְעוּ לְתִיקוּנָם.

והנה, כאשר נתבונן, נראה שהעונש שנענשו בני ישראל במצרים היה מידה כנגד מידה על **חטאייהם** בגלגולים הקודמים. ולכן, לפי שבדור המבול חטאו בהשחתת זרעם, גזר פרעה להשחית/להמית את זרעם, כפי שכתוב: “כָּל הַבֵּן הַיְלֹוֹד הַיֵּאֲרָה תִּשְׁלִיכֻהוּ”. וכנגד מה שחטאו בדור הפלגה ב-“הָבָה נִלְבְּנָה לְבָנִים” (בראשית יא', ג'), נגזר עליהם: “וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם...בְּחֹמֶר וּבִלְבָנִים”. וכנגד מה שבנו עיר ומגדל, נגזר עליהם לבנות “ערי מסכנות לפרעה את פתם ואת רעמסס”.

על-פֶּן, אומרים חז"ל, שקריאת פרשיות אלו, של גלות מצרים ויציאת מצרים, מסוגלת לתשובה, ויש בכוחה לתקן את **העונות** הכי גדולים, ובפרט חטא **פגם הברית**, שבו פגמו דור המבול, ונדפכו במצרים. ועוד מוסיפים חז"ל, שבכתוב “וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים” – סופי התיבות מצטרפים למלה “תהלים” – רמזה לנו התורה שגם קריאת ספר תהילים מסוגלת לתקן את עון פגם הברית, כפי שאומרים חכמי ישראל (עבודה זרה ה'): אמר ר' יוחנן, משום (=בשם) רבי שמעון בר יוחאי: לא היה ראוי דוד לאותו מעשה עם בת שבע, ולא היו ישראל ראויים לאותו מעשה של חטא העגל.

ואם כן, מדוע נכשלו בחטאים אלו? – לומר לך שגזירת המלך (=הקב"ה) היתה, כדי לתת פתחון-פה לשבים בתשובה: אם חטא היחיד – אומרים לו: לך לדוד המלך, ולמד ממנו שאף שחטא בפגם הברית עם בת שבע – עשה תשובה. ואם חטאו צבור, אומרים להם: למדו מבני ישראל, שלמרות שחטאו בעגל – עשו הם תשובה. רואים אנו מדברי חז"ל כי מה שחטא דוד המלך בחטא בת שבע היה גזירת המלך – הקב"ה – להורות תשובה ליחיד. ואומרים חז"ל, שדוד המלך חבר את ספר תהילים כדי לתקן את חטא פגם הברית שחטא עם בת שבע. ולכן קריאת ספר תהילים היא סגולה מיוחדת לאדם הרוצה לעשות תשובה על שפגם במילתו, ולתקן חטאות נעוריו.

והנה, מצינו על-כך ביאור נפלא מהגה"ק רבי אלימלך מדינוב זיע"א, בספרו “אגרא דפרקא”: “קבלתי (מרבתי), (שכדי) להמתיק (את) **הדינים והגבורות**, (צריך האדם) לגמור כל ספר תהילים, (ודבר זה) נרמז בפסוק (תהילים קו', ב'): ‘מִי יִמְלֵל גְבוּרוֹת (=דינים) ה'...מִי שִׁירְצָה לְכַתּוֹשׁ וּלְמוֹלֵל (=להכניע) הַגְּבוּרוֹת (=הדינים) – יִשְׁמִיעַ כָּל תְּהִלָּתוֹ’ – דְּהִינוּ, (יקרא) כָּל סֵפֶר תְּהִלָּים”.

וְכֵן כָּתַב הַמְּקוּבָּל הָאֱלֹקִי רַבֵּי צְבִי הִירֵשׁ מְזִידִישׁוּב, בְּסִפְרוֹ "עֲטַרְתַּ צְבִי" (פִּרְשֵׁת וַיְחִי קִבְט'): "קִבְּלָתִי מִרְבוּתֵי... מִי שְׂרוּצָה לְמוֹלֵל (=לְהִכְנִיעַ) וְלִשְׁבֵּר אֶת הַדִּינִים... אִזּוֹ 'שְׁמִיעַ כָּל תְּהִלָּתוֹ' – יִקְרָא סֵפֶר תְּהִלִּים מֵרֹאשׁ וְעַד סוֹף מִבְּלֵי הַפֶּסֶק, וּבִזְוָה מִמְּתִיק וּמִמְלֵל כָּל הַדִּינִים". (עַל פִּי "אוֹרֵה שֶׁל תּוֹרָה" לְהֵרָה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

"שְׁלֵא יִתְבַּיֵּשׁ מִפְּנֵי הַמְּלַעֲיָגִים"

אָמְרוּ חו"ל (בַּמְדַּבֵּר רַבָּה כ', כ"ב): "בְּזִכּוֹת אֲרַבְעָה דְּבָרִים נִגְאָלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמְצָרִים: (עַל) שְׁלֵא שִׁינוּ אֶת שְׁמֵם, לֹא שִׁינוּ אֶת לְשׁוֹנָם (=שְׁפָתָם), שְׁלֵא הִיְתָה בֵּהֶם לְשׁוֹן הָרַע, וְשְׁלֵא שִׁינוּ אֶת לְבוּשָׁם".

לְפִי זֶה רוֹאִים אֲנִי, שֶׁעַם יִשְׂרָאֵל זָכָה לְהִיגָאֵל מִמְצָרִים בְּעֵיקָר בְּגִלְלַת שְׁמִירַת הַחִיצוֹנִיּוֹת (לְשׁוֹן, שֵׁם, לְבוּשׁ), אֲשֶׁר, לְכַאוּרָה, הִיא נִחְשָׁבֶת לְמִצְוָה קְלָה, אִם בְּכֻלָּל.

וְלַעֲיוּמַת זֹאת, מִצְוָה חֲשׁוּבָה וּבְסִיסִית כְּמוֹ בְרִית מִיְלָה, בְּטָלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹבָא (שְׁמוֹת רַבָּה א', ח') עַל הַפְּתוּב "וַיִּקָּם מֶלֶךְ חֲדָשׁ עַל מְצָרִים": רַבֵּן פְּתַחוּ (=אָמְרוּ): "בֵּה' בְּגָדוּ כִּי בָנִים זָרִים יִלְדוּ" ... לְלַמְדָּה, שְׁכַשְׁמַת יוֹסֵף הַפָּרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת בְּרִית הַמִּיְלָה, וְאָמְרוּ: נִהְיָה כְּמוֹ הַמְצָרִים.

נִשְׁאַלְתָּ הַשְּׂאֵלָה, כִּיצַד יִתְכַּן שְׁמַצֵּד אֶחָד הַפָּרוּ יִשְׂרָאֵל בְּמְצָרִים אֶת בְּרִית הַקֹּדֶשׁ וּבְטָלוּ מִצְוָה בְּסִיסִית, וּמִצַּד שְׁנֵי מִצְאוֹ חו"ל זְכוּיּוֹת בְּהַתְּנַהֲגוֹת יִשְׂרָאֵל בְּמְצָרִים בְּשְׁמִירַת הַחִיצוֹנִיּוֹת (לְשׁוֹן, שֵׁם, לְבוּשׁ), שֶׁהִיא הַתְּנַהֲגוֹת שְׂאִינָה מְחֻיֶּבֶת עַל – פִּי הַהֲלָכָה, וּבְזִכּוֹת אוֹתָהּ הַתְּנַהֲגוֹת זָכוּ לְהִיגָאֵל?

לְמִדָּם אֲנִי מִכַּאן יְסוּד חֲשׁוּב: יְהוּדִי, אֲפִילוֹ שִׁיקִים כָּל תְּרִי"ג מִצְוֹת לְפָרְטִיָּהּ וּלְחוּמְרוֹתֶיהָ, אִם הוּא מְסַתֵּיר אֶת יְהוּדוּתוֹ, וּמִתְבַּיֵּשׁ בָּהּ, אֵינן הוּא רְאוּי לְזִכּוֹת לְגְאוּלָּה. לְפִיכֵךְ, אֲפִילוֹ כְּאֲשֶׁר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּטָלוּ מִצְוָה כַּה חֲשׁוּבָה כְּבְרִית מִיְלָה, (שְׁזוּהִי מִצְוָה חֹד – פְּעֻמִּית, וְהִיא מוֹסַתֶּרֶת מֵעֵינַי כָּל) אֲבָל לֹא הַתְּבִישׁוּ בְּמוֹצָאָם, וְשִׁמְרוּ עַל שְׁמוֹתָם, לְשׁוֹנָם וּלְבוּשָׁם לְעֵינַי כָּל – זָכוּ הֵם לְגְאוּלָּה.

וְלְדוּגְמָא נְרָאָה אֶת הַהֲבִדֵּל בֵּין יוֹסֵף הַצַּדִּיק לְבֵין מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, שֶׁעֲלִיהֶם אוֹמְרִים חו"ל, שִׁיוֹסֵף זָכָה שֶׁעֲצֻמוֹתָיו נִכְנְסוּ לְקַבּוּרָה בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל, וְאִילוֹ מֹשֶׁה רַבֵּנוּ לֹא זָכָה לָכֵךְ, וּמִדּוּעַ? מִפְּנֵי שֶׁמֹּשֶׁה הִסְתִּיר אֶת יְהוּדוּתוֹ בְּזִמְנֵי פְּגִישָׁתוֹ עִם בְּנוֹת יִתְרוֹ, בְּכַךְ שֶׁשָּׂתַק כְּשֶׁאָמְרוּ בְּנוֹת יִתְרוֹ "אִישׁ מְצָרִי הֲצִילָנוּ". לְעוֹמְתוֹ יוֹסֵף הַצַּדִּיק, לֹא הִסְתִּיר זֹאת, וְלֹא כִּפֵּר כְּשֶׁאָמְרָה עָלָיו גְּבִירָתוֹ "רְאוּ הֵבִיא לָנוּ אִישׁ עֵבְרִי".

לְכֵן כָּל הָאוֹמְרִים "הִיָּה יְהוּדִי בְּבִיתְךָ וְאָדָם בְּצֵאתְךָ" אֵינָם רְאוּיִים לְגְאוּלָּה, כִּי לְפַעְמִים הַסְּמָל הַחִיצוֹנִי חֲשׁוּב לְפָנֵי ה' יִתְבַּרְךָ יוֹתֵר מִמִּצְוֹת בְּסִיסִיּוֹת, וְזֹאת לְמַרְוֹת שֶׁהַסְּמָל אֵינּוּ מוֹפִיעַ כָּלֵל בְּהֲלָכָה!

גַּם כִּיּוֹם אֲנִי רוֹאִים שֶׁהַסְּמָל שֶׁל חֲבִישַׁת כֶּפֶה הוּא חֲשׁוּב יוֹתֵר מִמִּצְוֹת רַבּוֹת, לְמַרְוֹת שְׁחֻבִישַׁת כֶּפֶה לֹא כְּתוּבָה בְּשִׁלְחַן עֲרוּךְ, כִּי עֶצֶם חֲבִישַׁת הַכֶּפֶה מְסַמְּלֵת שֶׁחֻבֵּשׁ אוֹתָהּ הוּא יְהוּדִי גָּאֵה בִּיהוּדוּתוֹ, וְאֵינּוּ מִתְבַּיֵּשׁ מִפְּנֵי הַמְּלַעֲיָגִים עָלָיו. (מְדַרְשׁ אוֹר חֲדָשׁ)

"וַיְהִי כִּי יִרְאוּ הַמִּיְלֵדֹת אֶת הָאֱלֹהִים" (א' כ"א)

רַבֵּי זָאב צ'צ'יק סִפֵּר בְּשֵׁם יְהוּדִי זָקֵן מוֹפְלֵג, שֶׁזָּכָה לְהַפְּכִיר אֶת אֶחָד מִתְּלַמֵּי הַ"קְצוֹת הַחֲשׁוֹן", וְכֵךְ סִפֵּר הַתְּלַמִּיד לְאוֹתוֹ זָקֵן מוֹפְלֵג: בְּסוֹף לִימּוּדָי אֲצַל מוֹרֵי וְרַבֵּי, בְּעַל "קְצוֹת הַחֲשׁוֹן", לְפָנַי שְׁנִסְעֵתִי הַבֵּיתָה, נִכְנְסֵתִי אֶל הַקֹּדֶשׁ פְּנִימָה, כְּדִי לְהַתְּבַרֵּךְ בְּבִרְכַת פְּרִידָה מְרַבֵּי, בְּעַל "קְצוֹת הַחֲשׁוֹן". כְּשֶׁנִּכְנְסֵתִי וְאָמַרְתִּי לְרַבֵּי שְׁבָאֵתִי לְהִפְרֹד, לֹא אָמַר לִי מְאוּמָה, אֲלָא רַק תָּפַס אֶת יָדִי בִּידוֹ הַקְּדוּשָׁה, וְהַחֵל לֹאמַר בְּקוֹלוֹ הַמְּתוֹק מְלֶה בְּמִלָּה: "שְׂמַח בְּחֹר בְּיִלְדוּתְךָ, וַיִּטְיַבְךָ לְבָבְךָ בִּימֵי בַחֲרוּתְךָ, וְהִלֵּךְ בְּדַרְכֵי לְבָבְךָ וּבְמַרְאֵה עֵינֶיךָ" (קֹהֶלֶת י"א, ט'), וְכַאֵן הִפְסִיק לְרַגֵּעַ קֹט מוֹרֵי וְרַבֵּי, בְּעַל "קְצוֹת הַחֲשׁוֹן", וּמִיד הַמְּשִׁיךְ וְהַחֵל לְזַעוֹק בְּקוֹל גְּדוֹל אֶת הַמְּשִׁיךְ הַפְּסוּק, כְּשֶׁהוּא מְנַעֵנֵעַ בְּחוֹזְזָה אֶת יָדִי, וּמוֹשֵׁךְ וּמְטַעֵם אֶת הַמְּלָה: "וְ...ד...ע...!" – כְּשֶׁפָּנִי הִסְתַּוְרוֹת בּוֹעֲרוֹת כְּלִפְיָי אֲשֶׁ – "כִּי...עַל...כָּל...אֱלֹהִים...יְבִיאָךְ...הָאֱלֹקִים... בְּמִשְׁפָּט... – וְסִים הַתְּלַמִּיד אֶת סִיפּוּרוֹ לְאִישׁ הַזָּקֵן, וְאָמַר לוֹ: שְׁנִים עַל גְּבִי שְׁנִים עֲבָרוּ מֵאוֹתוֹ הַיּוֹם שָׁבוּ נִפְרַדְתִּי מִמוֹרֵי וְרַבֵּי, בְּעַל "קְצוֹת הַחֲשׁוֹן", אֲךָ הַפְּחַד שְׁלִי מִלְּעֲבוּר חֲלִילָה עַל עֲבִירָה, וְאֲפִילוֹ נִדְנוּד קָל שֶׁל עֲבִירָה, הוּא אִיוֹם וְנוֹרָא, כִּיּוֹן שֶׁכָּל הַזְּמַן מְהַדְּהַד בְּאֲזֵנַי קוֹל זַעֲקַת בְּעַל "קְצוֹת הַחֲשׁוֹן", הַזּוֹעֵק: "וְ...ד...ע...! כִּי...עַל...כָּל...אֱלֹהִים...יְבִיאָךְ...הָאֱלֹקִים...בְּמִשְׁפָּט..."

שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נֹא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!